

Apstiprināts ar
Sēlpils pagasta padomes
11.11..2008. lēmumu Nr. 23.1.

Sēlpils pagasta teritorijas plānojums (2008. - 2020. gadam)

I daļa Paskaidrojuma raksts

SATURS

DARBĀ IZMANTOTO SAĪSINĀJUMU ATŠIFRĒJUMS	3
IEVADS	4
TERITORIJAS PLĀNOJUMA IZSTRĀDES MĒRĶI UN PAMATPRINCIPI	5
PLĀNOJUMA PIELIETOJUMS	5
SĒLPILS PAGASTA TERITORIJAS PLĀNOJUMA MĒRĶI:	5
SĒLPILS PAGASTA TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI:	6
PLĀNOJUMA PAMATPRINCIPI	6
AUGSTĀKA LĪMEŅA PLĀNOŠANAS DOKUMENTU NOSACĪJUMI	7
KOPĒJO INTEREŠU TERITORIJAS	8
PAGASTA NĀKOTNES VĪZIJAS	9
SVID	10
TERITORIJAS PLĀNOJUMA RISINĀJUMU APRAKSTS UN PAMATOJUMS	11
1. VISPĀRĪGS SĒLPILS PAGASTA RAKSTUROJUMS.....	13
2. PAGASTA ĢEOGRĀFISKAIS UN ĢEOLOĢISKAIS RAKSTUROJUMS, DABAS APSTĀKĻI ..	16
ĢEOLOĢISKĀ UZBŪVE	16
DERĪGIE IZRAKTEŅI	18
AUGSNES	21
MŪSDIENU ĢEOLOĢISKIE PROCESI	21
KLIMATISKIE APSTĀKĻI	22
3. IEDZĪVOTĀJI UN APDZĪVOJUMS.....	23
DEMOGRĀFISKĀ SITUĀCIJA	23
APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA.....	25
4. TERITORIJAS IZMANTOŠANAS STRUKTŪRA.....	27
LAUKSAIMNIECĪBĀ IZMANTOJAMĀS ZEMES.....	27
MEŽSAIMNIECĪBĀ IZMANTOJAMĀS ZEMES	29
ŪDENSTILPNES UN ŪDENSTECES	31
POTENCIĀLĀS RAŽOŠANAS TERITORIJAS	33
DABAS UN REKREĀCIJAS TERITORIJAS, TŪRISMS	34
PAŠVALDĪBAS FUNKCIJU VEIKŠANAI NEPIECIEŠAMĀS TERITORIJAS	38
5. INFRASTRUKTŪRA.....	40
AUTOCEĻI	40
DZELZCEĻŠ	42
GĀZES APGĀDE	43
SABIEDRISKAIS TRANSPORTS	43
SAKARU INFRASTRUKTŪRA, ENERĢĒTIKA	44
ŪDENSAPGĀDE UN KANALIZĀCIJA, SILTUMAPGĀDE	45
6. VIDES AIZSARDZĪBA	48
GAISA KVALITĀTE.....	48
VIRSZEMES ŪDEŅI.....	48
SADZĪVES ATKRITUMI	50
TROKŠŅA, VIBRĀCIJAS UN SMAKU PIESĀRŅOJUMS	50
AUGSNES UN GRUNTS PIESĀRŅOJUMS	50
POTENCIĀLI PIESĀRŅOTĀS VIETAS	51
KAPSĒTAS	52
7. ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS.....	53
8. KULTŪRVĒSTURES MANTOJUMS, KULTŪRAS PIEMINEKĻI.....	55
9. UGUNSDROŠĪBA, CIVILĀ AIZSARDZĪBA	60
IZMANTOTO AVOTU UN LITERATŪRAS SARAKSTS	62

DARBĀ IZMANTOTO SAĪSINĀJUMU ATŠIFRĒJUMS

ATR	Administratīvi teritoriālā reforma
CSB	Centrālais statistikas birojs
DA	Dienvidaustumi
DR	Dienvidrietumi
ES	Eiropas Savienība
FVP	Feldšeru – vecmāšu punkts
HES	Hidroelektrostacija
LBN	Latvijas būvnormatīvs
LKS	Latvijas koordinātu sistēma
LIZ	Lauksaimniecībā izmantojamā zeme
LR	Latvijas Republika
LVM	Latvijas Valsts meži
LT	Lauku teritorija
MK	Ministru kabinets
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārta
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO	Nevalstsiskās organizācijas
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
R	Rietumi
RAPLM	Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija
PA	Pašvaldības aģentūra
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SVA	Sabiedrības veselības aģentūra
SVID	Stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze
VAS	Valsts akciju sabiedrība
VKPAI	Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija
VM	Virsmēžniecība
VZD	Valsts zemes dienests
ZR	Ziemeļrietumi
a/s	akciju sabiedrība
dnn	diennakts
ha	hektārs
km	kilometrs
k.n.	kadastra numurs
m	metrs
mm	milimetrs
s/o	sabiedriskā organizācija
z/s	zemnieku saimniecība

IEVADS

Sēlpils pagasta teritorijas plānojums ir vietējās pašvaldības administratīvās teritorijas plānojums, kurā ir attēlota teritorijas pašreizējā izmantošana, noteikta plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana un izmantošanas aprobežojumi.

Plānojums izstrādāts saskaņā ar 2002. g. 12. jūnijā Saeimā pieņemto „Teritorijas plānošanas likumu”, 2004. g. 13. janvāra MK noteikumiem „Vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma noteikumi”, citu ar teritorijas izmantošanu saistīto likumdošanu un Sēlpils pagasta padomes 2004. g. 12. marta lēmumu Nr. 4 „Par Sēlpils pagasta teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu”. Dokumenta tapšanas laikā ievērotas arī 19.10.2004. pieņemto MK noteikumos Nr. 883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” noteiktās prasības attiecībā uz agrāk uzsāktajiem vietējo pašvaldību teritorijas plānojumiem.

Sēlpils pagasta teritorijas plānojums sastāv no tekstuālās daļas, kurā ietilpst esošās situācijas apraksts un plānotās (atļautās) teritorijas izmantošanas apraksts, saistošajiem Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem, kartogrāfiskā materiāla, Pārskata par teritorijas plānojuma izstrādi un Vides pārskata.

Plānojuma izstrādes gaitā ievēroti visi līdz šim brīdim apstiprinātie augstāku līmeņu plānošanas dokumenti – Jēkabpils rajona teritorijas plānojums, Zemgales reģiona teritorijas plānojums un Nacionālā plānojuma sadaļa „Nacionālās nozīmes lauksaimniecībā izmantojamās zeme”. Plānojumā iekļauti valsts iestāžu izvirzītie nosacījumi un pagasta iedzīvotāju ierosinājumi, kā arī teritorijas plānojuma sabiedriskās apspriešanas laikā paustie viedokļi.

Saskaņā ar Vides pārraudzības Valsts biroja lēmumu, pagasta teritorijas plānojumam ir piemērota Stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra un tiek izstrādāts Vides pārskats.

Sēlpils pagasta padome par palīdzību pagasta teritorijas plānojuma tapšanā pateicas VKPAI Jēkabpils rajona inspektoram Jānim Amatam, Vides un tūrisma attīstības kluba „Sēlija” pārstāvei Rasmai Draškai, Valsts Zemes dienesta Vidusdaugavas reģionālās nodaļas, Valsts meža dienesta, SIA Lattelecom pārstāvjiem un citiem, kas sniedza palīdzību šī dokumenta tapšanā.

TERITORIJAS PLĀNOJUMA IZSTRĀDES MĒRĶI UN PAMATPRINCIPI

PLĀNOJUMA PIELIETOJUMS

Sēlpils pagasta plānojums ir tiesisks pamats pagasta teritorijas izmantošanai turpmākajiem 12 gadiem un nosaka teritorijas atļauto (plānoto) izmantošanu un izmantošanas nosacījumus.

Teritorijas plānojums pašvaldībai ir tiesisks pamats pieņemot turpmākos lēmumus par teritorijas izmantošanu un arī pamatojums projektu realizācijai, investīciju piesaistīšanai.

Sēlpils pagasta teritorijas plānojumu paredzēts pielietot:

- pieņemot lēmumus par teritorijas izmantošanu;
- lai izvērtētu iesniegto projektu atbilstību līdzsvarotai pagasta attīstībai,
- lai saskaņotu saimniecisko darbību ar pagasta attīstības virzieniem,
- lai novērtētu zemes īpašumu nākotnes izmantošanas iespējas,
- lai piesaistītu intelektu un investīcijas pagasta attīstībai.

Teritorijas plānojums iedzīvotājiem, zemes īpašniekiem, uzņēmējiem dod garantijas un iespējas savu projektu plānošanai un realizācijai.

Teritorijas plānojums visiem interesentiem var kalpot kā informācijas avots par pagasta teritoriju un tā turpmāko attīstību.

SĒLPILS PAGASTA TERITORIJAS PLĀNOJUMA MĒRĶI:

- izvērtēt pašvaldības teritorijas attīstības potenciālu un noteikt tā izmantošanai nepieciešamās prasības un ierobežojumus;
- radīt labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbības attīstībai un investīciju piesaistei;
- radīt priekšnoteikumus vides kvalitātes un teritorijas racionālas izmantošanas nodrošināšanai un vides risku novēršanai;
- garantēt tiesības izmantot un attīstīt nekustamo īpašumu saskaņā ar teritorijas plānojumu;
- veicināt pakalpojumu pieejamību un optimālu transporta sistēmas funkcionēšanu;
- saglabāt dabas un kultūras mantojumu, ainavas un bioloģisko daudzveidību, kā arī paaugstināt kultūrainavas un apdzīvoto vietu kvalitāti.
- dot iespēju Sēlpils pagasta iedzīvotājiem iegūt informāciju par Sēlpils pagasta teritoriju un tās turpmāko attīstību.

SĒLPILS PAGASTA TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI:

- Nodrošināt pašvaldības teritorijas izmantošanu atbilstoši likumdošanai, dažādu līmeņu plānošanas dokumentiem un pašvaldības iedzīvotāju interesēm;
- Būtiski uzlabot valsts un pašvaldības ceļu stāvokli. Nodrošināt priekšnosacījumus valsts autoceļa Jēkabpils – Aizkraukle asfaltēšanai;
- Pašvaldības autoceļu seguma kvalitātes uzlabošana. Pašvaldības ceļu tīkla attīstība ar mērķi nodrošināt piekļūšanu pa pašvaldības ceļiem līdz katram apdzīvotam īpašumam;
- Panākt komunālās un sakaru infrastruktūras sakārtošanu līmenī, kas pilnībā apmierina pašvaldības iedzīvotāju vajadzības un var apkalpot uzņēmējus un tūristus;
- Augušas iedzīvotāju maksātspējas apstākļos nodrošināt individuālās un sabiedriskās apbūves teritoriju attīstību Sēlijas un Sēlpils ciemos, Daugavas krastos u.c. vietās;
- Nodrošināt pagasta ainavas sakopšanu. Veicināt vidi degradējošo objektu rekultivāciju;
- Veicināt LIZ izmantošanu lauksaimniecības vajadzībām, pieļaujot zemes izmantošanu arī dažādu blakusnozaru attīstībai;
- Veicināt lauksaimniecībā neizmantojamo un ilgstoši atmatā atstāto LIZ apmežošanu;
- Nodrošināt dabas un kultūras objektu saglabāšanu labā stāvoklī un tālāku attīstību, mazināt iespējamus tūristu radītos apdraudējumus šiem objektiem;
- Uzlabot tūrisma objektu pieejamību – veidot dažāda veida (ūdenstūrisma, velotūrisma, auto tūrisma un pārgājienu) maršrutus ar plaši pieejamu informāciju par šiem maršrutiem un norādes zīmēm uz ievērojamiem objektiem;
- Nodrošināt efektīvu komunālo pakalpojumu sistēmu.

PLĀNOJUMA PAMATPRINCIPI

Sēlpils pagasta teritorijas plānojuma izstrādes gaitā tika ievēroti sekojoši pamatprincipi:

- *Ilgspējīgas attīstības princips*, kas paredz nodrošināt nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu un kultūras mantojuma saglabāšanu;

- *Daudzveidības princips*, kas paredz teritorijas attīstības plāna izstrādē nodrošināt dabas vides, kultūrvides, resursu un saimnieciskās darbības daudzveidību;
- *Subsidiaritātes princips*, kas paredz teritorijas plānošanā augstākas pārvaldes institūcijas neiejaukšanos zemāka līmeņa institūcijas kompetencē;
- *Atklātības un sabiedrības iesaistes princips*, kas paredz teritorijas attīstības plānus izstrādāt, iesaistot sabiedrību un nodrošinot informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātumu;
- *Interesu saskaņotības princips*, kas nodrošina, ka teritorijas plānojumu izstrādā saskaņā ar citiem teritorijas plānojumiem un šajā plānojumā saskaņo valsts, plānošanas reģionu, pašvaldību un privātās intereses;
- *Detalizācijas princips*, kas nodrošina, ka teritorijas plānošana nacionālajā, plānošanas reģionu, rajona un vietējo pašvaldību līmenī tiek paredzēta ar atšķirīgu detalizācijas pakāpi;
- *Konkurences princips*, kas nodrošina, ka teritorijas plānojums rada vienlīdzīgus priekšnoteikumus uzņēmējdarbībai.

AUGSTĀKA LĪMEŅA PLĀNOŠANAS DOKUMENTU NOSACĪJUMI

Izstrādājot Sēlpils pagasta teritorijas plānojumu, ievēroti spēkā esošie augstāka un vietējā līmeņa plānošanas dokumenti:

- Nacionālā plānojuma sadaļa **Nacionālās nozīmes lauksaimniecībā izmantojamās zemes** (14.02.2006. MK noteikumi Nr. 142). Saskaņā ar minētajiem noteikumiem un Jēkabpils rajona teritorijas plānojumu, pagasta teritorijā nav nacionālās nozīmes
- Zemgales reģiona teritoriālais plānojums 2006. – 2026. gadam, Zemgales attīstības stratēģija, Zemgales autoceļu attīstības programma, Zemgales lauku attīstības koncepcija, Zemgales tūrisma attīstības koncepcija un Zemgales uzņēmējdarbības attīstības koncepcija.

Zemgales attīstības stratēģijā ir noteiktas un pašvaldības teritorijas plānojuma izstrādē sekojošas attīstības prioritātes:

- a) Cilvēkresursu attīstība;
 - b) Zemgales teritorijas līdzsvarota un ilgtspējīga attīstība;
 - c) Ekonomikas attīstība un dažādošana;
 - d) Lauksaimniecības un lauku attīstība.
- Jēkabpils rajona attīstības programma un Jēkabpils rajona teritorijas plānojums 2003. - 2015. gadam. Jēkabpils rajona teritorijas plānojumā visi trīs pagasta ciemi – Sēlija, Sēlpils un Līkumi, kā arī Vecsēlpils, ir definēti par lauku centriem, bet kā tuvākā vietējā līmeņa centram atbilstošā vieta ir noteikta Sala.

Izstrādājot Sēlpils pagasta teritorijas plānojumu, ir izmantoti arī izstrādes stadijā esošā Jēkabpils rajona teritorijas plānojuma darba materiāli.

Pagasta teritorijas plānojuma izstrādes gaitā ievērots 1998. gadā apstiprinātajā „Jēkabpils rajona attīstības programmā” noteiktais rajona

attīstības stratēģiskais mērķis- Līdzsvarota Jēkabpils rajona pilsētu un lauku teritorijas attīstība un iedzīvotāju labklājības paaugstināšana, sekmējot tautsaimniecības attīstību un nodrošinot vides kvalitātes saglabāšanu.

Kā stratēģiskie uzdevumi šī mērķa realizācijai ir noteikti,:

- a) Teritorijas pārvaldes pilnveidošana;
- b) Teritorijas struktūras veidošana;
- c) Tautsaimniecības attīstības veicināšana;
- d) Vides pārvalde/veidošana;
- e) Sociālās sfēras attīstības veicināšana.

Sēlpils pagasta teritorijas plānojuma izstrādē ņemti vērā „Daugavas baseina apsaimniekošanas plāna” darba versijas materiāli. Paskaidrojuma rakstā un Vides pārskatā ir izmantoti šajā dokumentā sniegtie esošās situācijas apraksta materiāli un ņemts vērā turpmāko pasākumu apraksts. Kā viens no virszemes ūdens kvalitātes uzlabošanai veicamajiem pasākumiem „Daugavas baseina apsaimniekošanas plānā” minēta Sēlpils ciema NAI rekonstrukcija un darbības uzlabošana.

Pagasta teritorijas plānojuma izstrādē ievērota arī Sēlpils pagasta sociālekonomiskās attīstības programma un šī dokumenta noteiktās prioritātes.

KOPĒJO INTEREŠU TERITORIJAS

Sēlpils pagastam ar blakuspašvaldībām ir sekojošas kopīgo interešu teritorijas un jomas:

Ar Staburaga pagastu – Autoceļš P 76 Aizkraukle – Jēkabpils saglabāšana un attīstīšana, Daugavas un Pikasteres upes un to piekrastes resursu izmantošana un aizsargāšana.

Ar Krustpils un Klintaines pagastiem, Pļaviņu pilsētu – Daugavas upes resursu izmantošana un aizsargāšana.

Ar Salas pagastu – iespējamā apvienošanās administratīvi teritoriālās reformas ietvaros, sabiedriskais transports, kopīga dabas vērtību (Rožu purvs u.c.) aizsardzība.

Ar Viesītes pilsētu ar LT un Sunākstes pagastu – tūrisms, kopīgo robežzonu izmantošana.

PAGASTA NĀKOTNES VĪZIJA

- Sēlpils pagasts ir tīra un sakopta pašvaldība, unikālās dabas vērtības un sakoptā vide nodrošina sekmīgu tūrisma biznesa attīstību, bet šajā biznesā iegūtie līdzekļi pārsvarā tiek investēti vides sakopšanā un tūrisma infrastruktūras izveidē.
- Pagastā ir attīstīta ceļu, sakaru un komunālā infrastruktūra, kas nodrošina pašvaldības iedzīvotāju vajadzības un kuru izmanto apkārtējo pašvaldību iedzīvotāji un tūristi. Asfaltēts autoceļš Sēlpils pagastu savieno ar Jēkabpils un Aizkraukles pilsētām;
- Pagasta teritorijā ir audzis darba vietu skaits privātajā sektorā. Daudzi pagasta iedzīvotāji strādā labi atalgotu darbu Salā, Jēkabpilī, arī Aizkrauklē.
- Pagasta teritorija tiek izmantota atbilstoši izmantošanas mērķiem un nodrošinot priekšnosacījumus uzņēmējdarbības attīstībai;
- Augot iedzīvotāju pirktspējai, Sēlijas ciemā, Daugavas krastos u.c. pagasta teritorijās attīstās individuālā dzīvojamā apbūve;
- Pagasta ainava ir sakopta. Vidi degradējošie objekti sakārtoti, pašreizējā izgāztuve – rekultivēta, daļa šobrīd neizmantoto lauksaimniecības zemju – apmežota;
- Dabas un kultūras objekti ir labā stāvoklī, tie ir pieejami tūristiem, bet tūristu klātbūtne neapdraud šo objektu saglabāšanu.

SVID

Stiprās puses	Vājās puses
Atrašanās izdevīgā vietā Izglītoti un pagasta attīstībā ieinteresēti cilvēki Skaisti dabasskati Bagāts vēsturiskais mantojums Attīstīta lauksaimniecība, stipras zemnieku saimniecības Iestrādes tūrisma attīstībā Pagasta teritoriju šķērso dzelzceļš Pagastam ir vairāki attīstības centri	Vāji attīstīta ceļu infrastruktūra, asfaltētu ceļu trūkums Zema dzimstība, liels gados veco iedzīvotāju īpatsvars Pagastā nav modernu ražošanas vai pakalpojumu jomas uzņēmumu Daudzi pagasta iedzīvotāji ilgstoši bezdarba rezultātā vairs nav spējīgi iesaistīties darba tirgū Pagastam nav izteikta attīstības centra
Iespējas	Draudi
Tālāka tūrisma attīstība, vides sakopšana Lauksaimniecības, tajā skaitā netradicionālās lauksaimniecības attīstība Sēlpils pagasts – turīgu Jēkabpilī u.c. pilsētās strādājošu cilvēku dzīvesvieta ES struktūrfondu līdzekļu piesaiste ūdensapgādes un kanalizācijas tīkla sakārtošanai, vēsturiskā mantojuma saglabāšanai un saimniecības attīstībai	Spējīgāko pagasta iedzīvotāju pārceļšanās uz dzīvi pilsētās Tālāka pagasta iedzīvotāju noslāņošanās ES ietekmē samazinās pieprasījums pēc pagasta lauksaimnieku ražojumiem Administratīvi teritoriālā reforma Iespējamās avārijas uz dzelzceļa, autoceļiem.

TERITORIJAS PLĀNOJUMA RISINĀJUMU APRAKSTS UN PAMATOJUMS

NOSACĪJUMI MK 2004. G. MK NOTEIKUMOS NR. 883	RISINĀJUMA APRAKSTS
Plānotās administratīvās teritorijas un ciemu robežas	Sēlpils pagasta teritorijas plānojumā attēlotas esošās Sēlpils pagasta robežas. Sēlpils pagasta teritorijas plānojums paredz ciema statusu Sēlijas, Sēlpils un Līkumu ciemiem. Ciemu robežas noteiktas ar pagasta padomes 2008. g. 26. jūnija sēdes lēmumu Nr. 12.6. un ir attēlotas Sēlpils pagasta teritorijas plānojuma kartogrāfiskajā materiālā.
Teritorijas apdzīvojuma struktūras attīstība	Sēlpils pagasta teritorijas plānojums paredz saglabāt esošo apdzīvojuma struktūru un vēsturisko lauku ainavu. Teritorijas plānojums neparedz esošās daudzdzīvokļu māju apbūves paplašināšanu. Visā pagasta teritorijā ir atļauta lauksaimnieciskās ražošanas un tūrisma infrastruktūras izveide. Pagasta teritorijas plānojums paredz dzīvojamās un sabiedriskās apbūves attīstību Sēlijas un Sēlpils ciemos, kā arī Līkumu ciema kā aprūpes ciema attīstību. Paredzams, ka 12 gadu posmā notiks dzīvojamās apbūves attīstība Daugavas upes krastā, taču nav pamata prognozēt, ka viensētu blīvums šajā pagasta daļā sasniegs līmeni, kāds Daugavas krastos bija pirms Pļaviņu HES būvniecības.
Rekreācijas, tūrisma, izglītības, kultūras, sporta, zinātnes un sociālās infrastruktūras teritorijas un objekti	Pagasta teritorijas plānojums paredz saglabāt un attīstīt esošos rekreācijas objektus (Zvejnieklīci, Sudrabkalnu un parkus Sēlijas un Sēlpils ciemos), tūrisma, izglītības (Sēlpils pamatskola), kultūras, sporta un sociālās infrastruktūras (bāreņu nams „Līkumi”) teritorijas un objektus. Pagasta teritorijas plānojums atļauj ūdenstūrisma attīstību visā pagasta teritorijā. Daugavas krastos pie Līkumu ciema un Zvejnieklīča iezīmēti iespējamie ūdenstūrisma attīstības centri. Pagasta teritorijas plānojums paredz nepieciešamību veikt ūdenssaimniecības sistēmas rekonstrukciju Sēlijas un Sēlpils ciemos un šo sistēmu paplašināšanu jaunas apbūves attīstības gadījumā.
Zemes dzīļu nogabalu, derīgo izrakteņu un atradņu teritorijas.	Pagasta teritorijā nav valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradņu teritoriju. Pagasta teritorijas plānojums paredz, ka derīgo atradņu izpēte un izmantošana veicama

	likumdošanā noteiktā kārtībā. Pagasta teritorijas plānojums aizliedz dolomīta ieguvi pagasta teritorijā.
Īpaši aizsargājamās kultūrvēsturiskās teritorijas un kultūras pieminekļi	Plānojumā ir aprakstīti un parādīti valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi un noteiktas to aizsargjoslas. Pagasta teritorijas plānojumā ir sniegts apraksts par projekta stadijā esošajiem (potenciālajiem) pagasta teritorijā esošajiem kultūras pieminekļiem un citiem nozīmīgākajiem kultūrvēstures objektiem un nozīmīgākajām kultūrvēsturiskajām teritorijām, taču īpašs aizsardzības statuss tām netiek paredzēts.
Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikroliegumi un saudzējamās ainaviskās teritorijas	Pagasta teritorija plānojumā aprakstītas un kartogrāfiskajā materiālā attēlotas pagasta teritorijā esošās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un mikroliegumi.
Valsts aizsardzības teritorijas un objektus, civilās aizsardzības objekti	Pagasta teritorijā neatrodas valsts aizsardzības teritorijas un objekti un civilās aizsardzības objekti un tādu izveide netiek plānota.
Riska teritorijas un objekti	Pašvaldības teritorijā nav rūpnieciska rakstura vai citādu veidu objektu ar būtisku ietekmi uz vides kvalitāti. Potenciāli piesārņoto teritoriju uzskaitījums lasāms paskaidrojuma raksta sadaļā „Vides aizsardzība”, bet riska teritorijas un objekti, kā arī pasākumi riska samazināšanai aprakstīti teritorijas plānojuma paskaidrojuma raksta sadaļā „Civilā aizsardzība”. Potenciāli piesārņotās teritorijas ir attēlotas pagasta teritorijas plānojuma grafiskajā daļā. Objekti, kuri uzskatāmi par riska teritorijām, kartogrāfiskajā materiālā ir attēloti, taču karšu leģendās atsevišķi izdalīti netiek.
Nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijas, meliorētās zemes, polderus, hidrotehniskās būves un apmežošanas teritorijas.	Pagasta teritorijā nav nacionālās nozīmes lauksaimniecības zemju kritērijiem atbilstošu lauksaimniecības zemju. Teritorijas plānojumā atļauta LIZ apmežošana likumdošanā noteiktajā kārtībā.
Būvniecībai nelabvēlīgās teritorijas, kā arī teritorijas, kurām nepieciešama īpaša inženiertehniskā sagatavošana.	Sēlpils pagasta teritorijā nav būvniecībai nelabvēlīgu teritoriju. Plānojot būvniecību nogāzēs nepieciešams izvērtēt nepieciešamību veikt inženiertehnisko sagatavošanu. Saskaņā ar pašvaldības rīcībā esošo informāciju, pagasta teritorijā nav applūstošu teritoriju, taču plānojot būvniecību Daugavas upes aizsargjoslā, nepieciešams izvērtēt nepieciešamību pieprasīt LVĢMA atzinumu par teritorijas applūstamības varbūtību.

1. VISPĀRĪGS SĒLPILS PAGASTA RAKSTUROJUMS

Platība	121.7 km ²
iedzīv. skaits (01.01.2008)	1088

Sēlpils pagasts atrodas Zemgales reģionā, Jēkabpils rajona ziemeļrietumu daļā. Pagasts robežojas ar Jēkabpils rajona Salas pagastu austrumos, Jēkabpils rajona Viesītes pilsētas lauku teritoriju dienvidos, kā arī ar Aizkraukles rajona Sunākstes un Staburaga pagastiem rietumos, Klintaines pagastu, Pļaviņu pilsētu un Jēkabpils rajona Krustpils pagastu ziemeļos. Pagasta ziemeļu robežu veido Daugavas upe un uz tās esošā Pļaviņu HES ūdenskrātuve, kas ir appludinājusi daļu agrākās pagasta teritorijas.

Lielākā daļa pagasta teritorijas atrodas īpatnējā ģeoloģiskā veidojumā – Sēlijas paugurvalnī, kas sākas Daugavas krastos un iestiepjas Lietuvā. Pagastā ir nelīdzens reljefs. Augstākā virsotne ir Taborkalns (157,8 m virs jūras līmeņa).

Pagastā atrodas vairāki ainaviski pievilcīgi ezeri (lielākie no tiem – Vīķu ezers un Baltiņu ezers), kā arī nelielas ūdensteces – Pūķupīte un Piksteres upe un citas.

Attālums līdz rajona centram Jēkabpilij –	15 km
Attālums līdz reģiona centram Jelgavai –	180 km
Attālums līdz Rīgai -	120 km

Pagasta vēsture

Auglīgās zemes Daugavas krastos jau kopš seniem laikiem ir saistījušas seno cilvēku uzmanību. Pirmās drošās liecības par patstāvīgām iedzīvotāju apmetnēm tagadējā Sēlpils pagasta teritorijā saistāmas ar I gadu tūkstoši pirms mūsu ēras. Kopš mūsu ēras sākuma Sēlpils pagasta teritoriju pamatā apdzīvojuši sēļi – viena no piecām Latvijas pamattautām.

Rakstu avotos Sēlpils pirmo reizi minēta Indriķa hronikā 1208. gadā, 2008. gadā tika svinēta Sēlpils 800 gadu jubileja. Iespējams, ka vācu aprakstītā Sēļu pils atradusies netālu no pašreizējās Sēlpils. 13. gs. sākumā vācieši pakļāva sēļu zemes. Daugavas krastā tika uzcelta vācu mūra pils – Sēlpils, ap kuru ar laiku izveidojās ievērojams tirdzniecības un amatniecības centrs. 16. un 17. gs. Sēlpilij bija pilsētas statuss, uz laiku tā (līdzās Kuldīgai un Jelgavai) bija viena no trijām Kurzemes hercoga rezidencēm

Livonijas kara (1558. – 1583.) rezultātā visas sēļu apdzīvotās zemes tika iekļautas Polijas vasaļvalstī – Kurzemes un Zemgales hercogistē un Sēlpils uz laiku kļuva par vienu no trijām Kurzemes un Zemgales hercoga rezidencēm. Laikā no 1617. līdz 1819. gadam Sēlpils virspilskunga tiesas ie-

cirknī ietilpa lielākā daļa no pašreizējo Jēkabpils un Aizkraukles rajonu teritorijām Daugavas kreisajā krastā.

Ziemeļu kara laikā Sēlpili smagi skāra kara postījumi un mēris un tā uz neatgriešanos zaudēja savu lomu novada dzīvē.

1795. g. Polijas III dalīšanas rezultātā Sēlpils pagasta teritorijas līdž ar visu Kurzemes un Zemgales hercogisti tika iekļauta Krievijas impērijā.

Pēc 1819. g. Sēlpils pagasts piederēja Jaunjelgavas apriņķim, bet Pirmās Latvijas Republikas laikā apriņķa centrs no Jaunjelgavas tika pārcelts uz Jēkabpili.

20. gs. Sēlpils pagastu skāruši daudzi smagi pārbaudījumi. Sēlpilieši aktīvi līdzdarbojās 1905. g. revolūcijas notikumos, un cieta no represijām pēc revolūcijas apspiešanas. I pasaules kara laikā pagasta teritorija vairākus gadus atradās frontes joslā un karadarbības laikā tika nopostītas vairāk nekā 90 % no 370 pagasta saimniecībām. Pagastu skāra arī II pasaules karš un padomju un vācu okupācijas režīmu represijas, kolektivizācija un kolhozu sabrukums.

20. gs. laikā vairākkārt mainījušās arī Sēlpils pagasta robežas – daļa agrāko pagasta zemju pievienotas Aizkraukles rajona Staburaga pagastam, daļa appludināta zem Pļaviņu HES ūdenskrātuves, savukārt Sēlpils pagastam pievienota daļa no agrākā Ābeļu pagasta. Pašreizējās robežās Sēlpils pagasts pastāv tikai kopš 1962. gada.

Kopš pagājušā gadsimta četrdesmito gadu otrās puses Sēlpils pagasts ietilpst Jēkabpils rajonā.

Uzņēmējdarbība

Saskaņā ar VID informāciju, nodokļu maksātāju reģistrā reģistrēti 104 pagasta uzņēmumi. 78 jeb vairāk nekā $\frac{3}{4}$ no tiem – z/s. Vēl pagastā ir 3 budžeta iestādes, 7 SIA, 9 IU, 3 k/s, 2 s/o un 2 pašvaldības uzņēmumi.

Lielākie pagasta uzņēmumi ir Sēlpils piensaimnieku kooperatīvs, SIA „Sēļi”, z/s „Kalna Babrāni”, z/s „Vizbulī” (graudkopība), z/s „Strēlnieki” (graudkopība), z/s „Zemgaļi” (lopkopība), k/s „Taborkalns” (lopkopība), z/s „Boļāni” (bioloģiskā lauksaimniecība) u.c.

Lielākie darba devēji Sēlpils pagastā ir Sēlpils pamatskola (22 darba vietas), Sēlpils pagasta padome un Jēkabpils rajona padomes aģentūra bāreņu nams „Līkumi”.

Izglītība

Sēlpils pamatskola dibināta 1877. gadā. I pasaules kara laikā tā tika nopostīta, pašreizējā ēka atjaunota 1928. gadā.

Pamatizglītību lielākā daļa pagasta bērnu apgūst Sēlpils pamatskolā. Skolā strādā 16 pedagogi un 6 tehniskie darbinieki. 2003./04 mācību gada sākumā tajā mācījās 80 skolēni (78 no tiem – no vietējās pašvaldības), bet 2004./05. m.g. – 70 skolēni.

Tā kā Sēlpils pamatskola atrodas mazapdzīvotā vietā pie pagasta rietumu robežas, tad daudzi pagasta bērni pamatizglītību iegūst Salas vidusskolā. Kopumā Salas vidusskolā (gan pamatskolas, gan vidusskolas klasēs) mācās 78 Sēlpils pagasta skolēni. Sēlpils pamatskolā mācās arī bāreņu nama „Līkumi” audzēkņi.

Kultūra

Sēlpils pagastā noris aktīva kultūras dzīve. Pagasta kultūras dzīves centrs ir Sēlpils kultūras nams Sēlijā. Kultūras namā darbojas dramatiskais kolektīvs, vidējās paaudzes deju kolektīvs, koris, ansamblis un citi pašdarbības kolektīvi. Sēlpils pagasta pašdarbnieki uzstājas gan pašu mājās, gan apkārtējās pašvaldībās.

2006. gadā atjaunots agrākais pagasta kultūras dzīves centrs – Raiņa klubs Vecsēlpilī. Brīvdabas kultūras pasākumi vasarās notiek vienā no apkārtnes populārākajām brīvdabas pasākumu vietām – Zvejnieklīcī.

Gan Sēlijas, gan Sēlpils ciemos darbojas bibliotēkas. Abās bibliotēkās ir pieejams bezmaksas internets, plašs grāmatu klāsts un jaunākā periodika. Sēlijas ciema (Sēlpils I) bibliotēka atrodas vienā ēkā ar pašvaldību un kultūras namu, bet Sēlpils ciema bibliotēka, kura ir izveidota 1943. gadā, atrodas agrākajā Saieta namā.

Nozīmīgākie tradicionālie kultūras pasākumi pagastā ir Jāņu ielīgošana, Daugavas svētki, kas notiek katru vasaru jūlija beigās u.c.

Sēlijā darbojas Jēkabpils Mākslas skolas filiāle.

2. PAGASTA ĢEOGRĀFISKAIS UN ĢEOLOĢISKAIS RAKSTUROJUMS, DABAS APSTĀKĻI

ĢEOLOĢISKĀ UZBŪVE

Sēlpils pagasts ir paugurains. Pagasta teritorija atrodas īpatnējā ģeoloģiskā veidojumā – Sēlijas paugurvalnī, kas no Sēlpils un Staburaga pagastiem stiepjas dienvidu virzienā līdz Saukai, Neretai un tālāk iestiepjas Lietuvas teritorijā. Lielākā daļa pagasta teritorijas ir izvietojusies Sēlijas paugurvalņa ziemeļaustrumu daļā. Pagasta dienvidaustrumu daļa iestiepjas Austrumlatvijas zemienes Aknīstes nolaidenumā.

Pagasta ģeoloģiskās uzbūves pamats – kristāliskais pamatklintājs atrodas ~ 1 km dziļumā. Kristālisko pamatklintāju pārklāj 600 – 350 milj. gadu atpakaļ veidojies pirmskvartāra nogulumiežu jeb pamatiežu slānis, kuru pamatā veido dolomīti, dolomītmerģeļi, smilšakmeņi, aleirolīti un māli. Nogulumiežu virsējo kārtu lielākajā daļā pagasta teritorijas veido augšdevona Daugavas svītas dolomīti. Pagasta ziemeļu daļā nelielās platībās atrodas arī Salaspils un Pļaviņu svītas dolomīti un dolomītmerģeļi. Atsevišķās vietās Daugavas senlejā ir pamatiežu atsegumi.

Sēlijas paugurvalnis atrodas uz pamatiežu virsmas vaļņveida pacēluma.

Pamatiežus pārsedz 20 – 60 m bieza kvartāra nogulumiežu sega. Tās pamatā ir ledāju un to kušanas rezultātā veidojušies nogulumi. Lielāko daļu nogulumiežu sastāda pēdējā apledojuma akmeņaina morēnas mālsmits vai smilšmāls un smilšaini – granšaini nogulumi, to skaitā arī starpmorēnu nogulumi. Atsevišķās vietās ieplakās un vaļņveidīgo pauguru plakanajās virsotnēs ir sastopama vairākus metrus bieza mālu kārtā. Sēlijas paugurvalnis veidojies zemledus apstākļos starp divām lielām un aktīvām ledus plūsmām. Paugurvalnī ir liela reljefa formu daudzveidība – pauguri, pauguru virknes, paugurmasīvi un ieplakas starp tiem. Sēlpils pagastā raksturīga reljefa forma ir paugurmasīvi – vairākus kilometrus gari un plati pacēlumi ar paugurainu vai viegli viļņotu virsmu. No apkārtējām teritorijām tie norobežojas ar samērā stāvām (līdz 30⁰), 20 – 40 m augstām nogāzēm. Paugurmasīvi visbiežāk ir orientēti ziemeļaustrumu – dienvidrietumu virzienā. Ievērojamākais paugurmasīvs, kura garums ir 7 km, bet platums – 4 km ir Sēlpils paugurmasīvs. Tajā atrodas pagasta augstākā virsotne Taborkalns (157.8 m virs jūras līmeņa). Citi lielākie paugurmasīvi, kuru virsotnes atrodas vairāk nekā 125 m virs jūras līmeņa ir Ķēniņkalna, Bitānkalna, Ķežu kalna, Priekšānkalna un Grants kalna paugurmasīvi.

Sēlijas paugurvalņa pauguri ir unikāla dabas vērtība, kas saglabājama nākamajām paaudzēm.

Starp paugurmasīviem atrodas ledāja izspieduma ieplakas. To garums sasniedz 3-4 km, bet platums ~ 2 km. Dažviet tajās izveidojušies purvi vai ezeri.

Reljefa pazeminājumos ledus laikmetā veidojušos nogulumus pārsedz ezeru un purvu nogulumi. Atsevišķās vietās gadsimtu gaitā uzkrājušās kūdras daudzums sasniedz 5 – 7 m. Daugavas ielejas kreisajā krastā atsevišķās vietās atrodami Daugavas sanestie aluviālie nogulumi.

Pagasta teritorijā vietām sastopamas arī pauguru grupas vai atsevišķi pauguri. Parasti tie ir iegareni, orientēti ledāju kustības virzienā. Pauguri un paugurmasīvi pārsvarā sastāv no ledāja deformēta smilts – grants – oļu materiāla un morēnas mālsmilts pauguru nogāzēs.

Sēlpils pagasts atrodas Baltijas artēziskā baseina centrālajā daļā, kuru veido turpat 1000 m bieza ūdeni saturošu un ūdeni vāji caurlaidīgu slāņu mija.

Pēc ūdens apmaiņas intensitātes un tā ķīmiskā sastāva artēziskā baseina griezumā izdala 3 praktiski izolētas hidrodinamiskās zonas: aktīvās ūdens apmaiņas jeb saldūdeņu zonu, palēninātas ūdens apmaiņas jeb sāļūdeņu zonu un stagnanto (ļoti apgrūtināto) ūdens apmaiņas zonu. Par robežu starp šīm zonām visā Latvijā tiek pieņemti divi galvenie ūdens sprostsļāņi: vidusdevona Narvas svīta un ordovika – silūra slāņkopas. Ūdens pārtece starp šīm zonām iespējama nelielos apjomos tikai plaisu un lūzumu zonās. Tautsaimniecībā pamatā tiek izmantota pirmā – aktīvas ūdens apmaiņas zona. Šajā zonā tiek ierīkoti gandrīz visi centralizētās un individuālās ūdensapgādes urbumi. Viensētās savukārt ar reti izņēmumiem tiek ierīkotas grodu akas vai iedzītās spices un šeit izmanto visvājāk no virszemes piesārņojuma aizsargātos gruntsūdeņus.

Pazemes ūdeņu dabiskā aizsargātība ir tieši atkarīga no zemes virspusē esošo iežu litoloģiskajām īpašībām, viendabības un biežuma. Likumsakarīgi, ka labāk aizsargātas no virszemes piesārņojuma ir teritorijas, kurās ir izplatīti mālainie ieži. Savukārt, vietās, kurās dominē smilšaini nogulumi ir uzskatāmas par iespējamām pazemes ūdens piesārņojuma paaugstināta riska teritorijām. Ļoti būtiska loma pazemes ūdeņu un gruntsūdeņu piesārņojuma izcelsmē ir antropogēnai (vai cilvēka radītai) darbībai. Jēkabpils rajonā gruntsūdeņi ir vairāk vai mazāk piesārņoti ap jebkuru sadzīves un rūpniecisko atkritumu izgāztuvi, kā arī lielāko apdzīvoto vietu tiešā tuvumā.

Spiedienūdeņus (zemāk esošie un no gruntsūdeņu horizontiem hidrauliski norobežotie horizonti) klāj vāji caurlaidīgie nogulumi, tādēļ artēziskie ūdeņi ir daudz labāk aizsargāti no virszemes piesārņojuma. Tos iespējams piesārņot caur ierīkotajiem urbumiem, pie nosacījuma, ja neievēro noteiktās aizsargjoslas, kā arī urbumu aizsardzības nosacījumus.

Sēlpils pagasta teritorijā artēziskie jeb spiedienūdeņi ir labi un ļoti labi aizsargāti no virszemes piesārņojuma iekļūšanas. Galveno - Gaujas ūdens horizontu - visā teritorijā klāj vairāki ūdeni vāji caurlaidīgu nogulumu (morēnas smilšmāls, Katlešu un Salaspils svītu māli un aleirolīti, u.c.) slāņi. Iecirkņos ar augšupejošu pazemes ūdeņu plūsmu dabiskos hidrodinamiskajos apstākļos artēziskos ūdeņus nevar piesārņot. Situācija var mainīties ap ūdens nemšanas vietām depresijas piltuvju robežās.¹

¹ Īss pārskats par Jēkabpils rajona derīgiem izrakteņiem un pazemes ūdeņu aizsardzību. LVĢMA, 2007. g.

Pazemes ūdeņu aizsardzībā ir arī iekļauta pazemes ūdeņu resursu saglabāšana no izsīkšanas. Šim nolūkam paredzētas ūdens resursu lietošanas atļaujas, kuras atbilstoši Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūrās izsniegtajai "Pazemes ūdeņu atradnes pasei" jeb "Ūdensapgādes urbuma pasei", izdod Valsts Vides dienesta Daugavpils Reģionālā vides pārvalde.

Informāciju par pazemes ūdens iegūšanas vietām un šo vietu statusu skatīt teritorijas plānojuma sadaļā „Ūdensapgāde”.

DERĪGIE IZRAKTEŅI

Sēlpils pagasta teritorijā ir liela dabas resursu – smilts, māla, dolomīta un kūdras krājumi.

Tabula Nr. 2.1.

Derīgo izrakteņu atradnes Sēlpils pagastā (avots: LVĢMA informācija, www.vgd.gov.lv)

Nr	Izrakteņa veids	Atradnes nozīme	Nosaukums	Krājumi ¹ tūkst m ³	Kategorija	Izrakteņa izmantošana	Atradnes izmantošana
1.	Smilts grants	- vietējās	Ošāni	Smilts – 189, smilts grants – 264	A ²	Būvniecībai, ceļa būvei	Izmanto
2.	Smilts grants	- vietējās	Elkšņi (persp.1.)	8800	P ³	Būvniecībai, ceļa būvei	Netiek izmantota
3.	Smilts grants	- vietējās	Vieniņi	23900	P	Būvniecībai, ceļu būvei	Netiek izmantota
4.	Smilts grants	- vietējās	Ainavas	408	A	Ceļu būvei, būvniecībai	Izmanto
5.	Smilts grants	- vietējās	Ābeļu bērnu nams ⁴		*	Būvniecībai	Netiek izmantota
6.	Smilts grants	- vietējās	Pļavnieki II	Smilts – 351, smilts grants – 13	A	Būvniecībai, ceļu būvei, ceļu ziemas dienestam	Netiek izmantota
7.	Dolomīts	vietējās	Sēlpils ⁵	19128	P	Šķembām, dekoratīvajam akmenim	Netiek izmantota
8.	Dolomīts	vietējās	Krustalīči ⁶	15745.00	A	Šķembām	Netiek izmantota
9.	māls	vietējās	2.laukums ⁷	116932	P	Ķieģeļiem	

¹ Prognozētie vai esošie krājumi vairumā objektu rēķināti pirms ~ 30 gadiem un var būt tikai aptuveni

² A krājumi – izpētītie krājumi

³ P krājumi – prognozētie krājumi

⁴ Atradnes resursi ir izmantoti

⁵ Atradne atrodas vairāku pašvaldību teritorijā. Norādītais izejvielu daudzums attiecas uz visu atradni

⁶ Atradne atrodas vairāku pašvaldību teritorijā. Norādītais izejvielu daudzums attiecas uz visu atradni

⁷ Atradne atrodas arī Salas pagasta un Viesītes pilsētas ar LT teritorijā. Norādītais izejvielu daudzums attiecas uz visu atradni

Pašreiz neizmantojamās dolomīta atradnes „Krustalīči” un „Sēlpils” atrodas gan Sēlpils, gan Staburaga pagastu robežās. Galvenās dolomītu ķīmiskās sastāvdaļas ir CaO, MgO vai to savienojumi. Ņemot vērā, ka dolomīta atradņu teritorijā atrodas unnikāls ainaviski augstvērtīgs dabas objekts – Krustalīča klintis u.c. un ar mērķi saglabāt pašvaldības autoceļu infrastruktūru, pagasta teritorijas plānojums neparedz dolomīta ieguvu pašvaldības teritorijā.

Pēdējo 10 gadu laikā ir izmantotas divas no pagasta teritorijā esošajām smilts – grants atradnēm – Ošāni un Pļavnieki II.

Tabula Nr. 2.2.

*Pēdējo 7 gadu laikā izmantotās smilts – grants un smilts atradnes
(Avots: LVĢMA)*

Atradne	Izmantotājs	Ieguve, tūkst.m ³				
		2001.g.	2002.g.	2003.g.	2004.g.	2005.g.
Ošāni,	VAS “Latgales ceļi”, privātpersonas J. un M.Jakovļevi	1,2	1,09	2,97	1,37	2,54
Pļavnieki II	VAS “Latgales ceļi”, SIA “Jēkabpils PMK”	0,2	-	-	-	-

Pašvaldības dienvidu daļā atrodas māla atradnes 2 laukums. Māls ir plaši izplatīts nogulumiezis, kas Latvijas teritorijā sastopams gandrīz visu ģeoloģisko periodu slāņos. Mālus visvairāk izmanto būvkeramikas un kā izejvielu cementa ražošanai, nedaudz arī dekoratīvajai, mākslas, sadzīves keramikai u.c. Atradnē 2 laukums izpētītais māls piemērots ķieģeļu izgatavošanai.

Kūdra ir viena no lielākajām Jēkabpils rajona un dabas bagātībām. Rajona kūdras iegulu pētījumi aizsākti jau 30-tajos gados, kad sēlpilieša profesora P.Nomaļa vadībā pirmo reizi tika apzināti Latvijas purvi. Savukārt sistemātiski kūdras atradņu meklēšanas darbi lielākoties izpildīti pagājušā gadsimta piecdesmitajos un sešdesmitajos gados. Atsevišķos nozīmīgākajos purvos detalizētāki kūdras pētījumi veikti arī vēlākos gados.

Par “kūdras atradni”, pieņemts saukt kūdras iegulas, kuru platība rūpnieciski izmantojamā dziļuma (0,9 m) robežās ir < 1 ha un iegulas vidējais dziļums ir lielāks par 1 m. Taču saimnieciskajā dzīvē nozīmīgākie ir purvi, kuru platība ir lielāka par 10 ha. Atradnes, kas ir mazākas, galvenokārt var interesēt īpašniekus, uz kuru zemes atrodas konkrētā atradne. Šobrīd pagasta teritorijā kūdras ieguve rūpnieciskos apjomos nenotiek.

Tabula Nr. 2.3.

Kūdras atradnes Sēlpils pagasta teritorijā.

Atradnes Nr. Kūdras fondā un kartē, nosaukums	Atradnes platība (ha)		Kūdras dziļums (m)		Kūdras krājumi	
	“0” robežās	izmantojamā dziļuma robežās	Max.	Vid.	tūkst.m ³	izpētes pakāpe
3792 Alinānu	535 380 155		7,0 7,0 3,5		16400 13300 3100	P t. sk.

3798 Rožu	1428		7,0		46746	P
	1022		7,0		38314	t. sk.
	406		4,0		8432	

Pagasta teritorijā esošajos purvos un pārpurvotajās vietās ir saimniecībā (lauksaimniecībā un kā mēslojums) izmantojama kūdra. Saskaņā ar LVĢMA informāciju, pagasta teritorijā atrodas kūdras atradnes Alināni (Nr. 3792) un Rožu (Nr. 3798). Abās atradnēs kūdras resursi atrodas dziļumā līdz 7 m un vispiemērotākie ir izmantošanai lauksaimniecības vajadzībām. Abas kūdras atradnes platības ziņā ir ļoti lielas.

Sapropelis ir organogēnie ezera nogulumi, kas veidojas nogulsņējoties un pārveidojoties ūdensaugu un organismu atliekām kopā ar minerāldaļiņām (smilts, māls, kalcija karbonāts un citi savienojumi). Sapropelis – brūngana, melna, pelēka, zaļgana vai dzeltenīga recekļaina vai želejveidīga koloidālas struktūras masa, Latvijā ir sastopams lielākajā daļā ezeru un daudzos purvos, kas veidojušies ezeriem aizaugot.

Latvijā intensīva sapropeļa atradņu izpēte un izmantošana (galvenokārt augsnes mēslošanai) notika pagājušā gadsimta 80-to gadu beigās, kad šī derīgā izrakteņa ieguves apjomi sasniedza 130 tūkst. t. Pēdējos gados interese par sapropeļa atradņu izmantošanu ir atkal pieaugusi, kas saistīta ar iespējamo šīs dabas bagātības eksportu.

Tabula Nr. 2.4.

Sapropeļa atradņu raksturojums (Avots: LVĢMA)

Atradnes nosaukums, sinonīms	Ezera platība (ha)	Ūdens dziļums (m) max. vid.	Sapropeļa iegulas platība (ha)	Sapropeļa slāņa biezums (m) max. vid.	Sapropeļa krājumi tūkst.m ³ tūkst.t izpētes pakāpe	Sapropeļa veids un kvalitatīvie rādītāji (%), izmantošanas virziens	
Baltiņu	33,0	<u>2,2</u> 1,8	28,0	<u>5,3</u> 3,6	924 102 P	Organogēns (zoogēns-aļģu) A 16,9 – 20,7 (vid. 19,2) W 95,1 – 96,1 (vid. 95,7)	<i>Mēslojums, dziedniecība</i>
Vīķu Vīķezers	85,4	<u>4,0</u> <u>3,7</u>	50,0	<u>5,7</u> <u>3,6</u>	1800 600 P	Organogēns – silikātu (organogēni – mālaini) A 45,4 – 54,6 (vid. 51,3) W 86,7 – 88,1 (vid. 87,6)	<i>Mēslojums</i>

AUGSNES

Pēc reljefa formām pagasta teritorijā visvairāk jūtama Sēlijas pauguraines **augšņu rajona** ietekme.

Pagasta ziemeļaustrumu daļā dominē velēnu vidēji podzolētās, bet rietumu daļā – velēnu vidēji un vāji podzolētās augsnes. Pagasta dienvidaustrumu daļā izplatītas velēngleja, palieņu un velēnu podzolētās gleja augsnes.

Pagastā dominējošās augsnes ir velēnu vāji un vidēji podzolētās augsnes. Šie augsnes veidi bieži sastopami ar vairāk vai mazāk izteiktām glejošanās pazīmēm.

Sēlpils pagasta ziemeļu daļā liela daļa augšņu ir iekultivētas. Lauksaimniecībā izmantojamajās zemēs pauguru virsotnēs un nogāzēs augsnes kvalitāti pasliktina erozija.

MŪSDIENU ĢEOLOĢISKIE PROCESI

Pagasta teritoriju skar divi no mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem – upju krastu un augstāku virsotņu nogāžu erozija un pārpurvošanās. Upju krastu erozija saistīta ar Daugavas un citu upju straumes radīto krastu pārvietošanos. Erozijas procesā ūdens plūsma parasti izskalo krastus upes līkumos, var mainīties gultnes profils un pat mainīties upes gultne. Daugavā upes krastu erozija vērojama upes posmā līdz līkumiem un nav uzskatāma par nozīmīgu.

Vēja un lietusūdens erozija līdz ar saimniecisko darbību ietekmē pagasta reljefu – iespējama nebūtiska augstāko virsotņu vai ūdenstecējuma vietu noskalošanās, profila maiņa, augsnes kvalitātes pazemināšanās.

Pārpurvošanās – viens no mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem, kas norit salīdzinoši intensīvi, ja tam ir labvēlīgi apstākļi. Pie labvēlīgiem apstākļiem jāpieskaita salīdzinoši līdzenais reljefs, vāji caurlaidīgi nogulumu un nelabvēlīgi noteces apstākļi.

Pārpurvošanās gaitā turpinās purvu augšana horizontāli un vertikāli. Pārpurvotajās teritorijās, kur ierīkoti nosusināšanas grāvji, purvu attīstības procesi ir stipri ierobežoti. Ja novadgrāvji tiek aizsprostoti, pārpurvošanās procesi atjaunojas. Bieži to ietekmē arī bebru darbība. Pārpurvošanās pēdējo gadu desmitu laikā visvairāk skārusi Baltiņu ezeru, tā vērojama arī Piksteres upes krastos un vairākās mazākās ūdenstilpnēs.

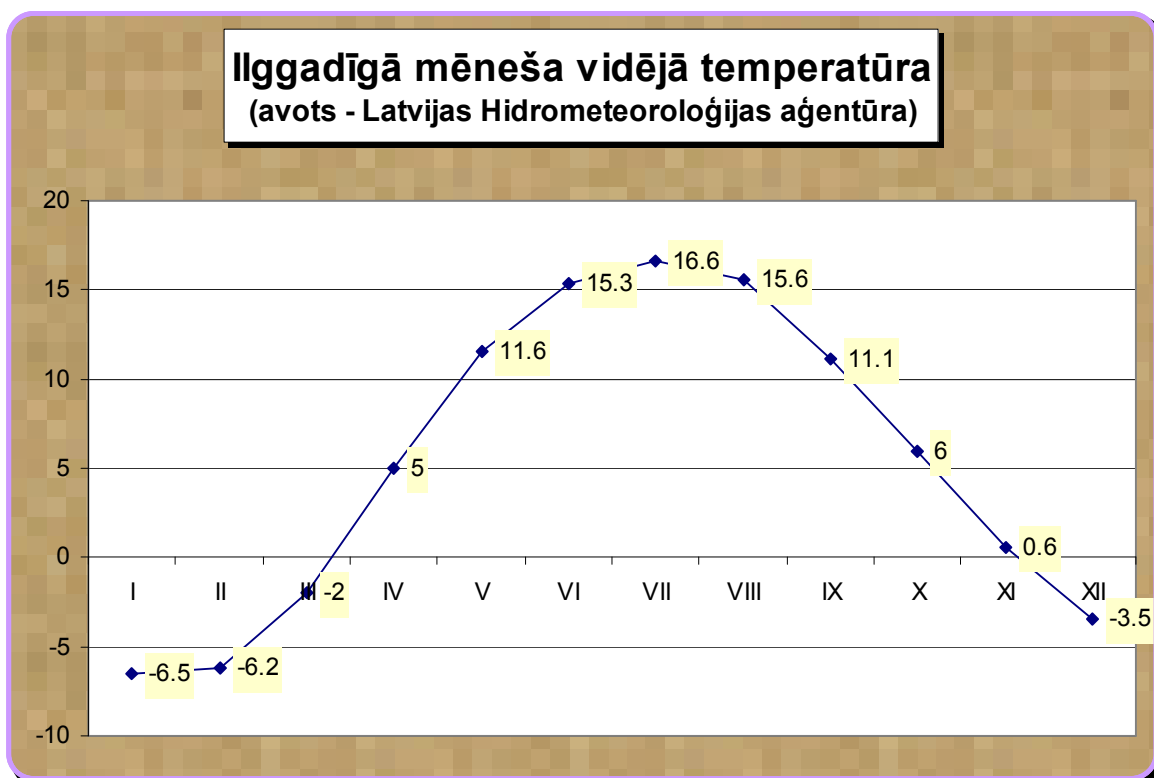
Pagasta teritorijā – netālu no Daugavas krasta Plāteru līča apkārtnē esot novērots arī karsta process, taču pagasta padomes esošā informācija nedod pamatu šīs teritorijas noteikt par būvniecībai nelabvēlīgām.

Pagasta teritorijā nav platību, kuras uzskatāmas par applūstošām. Nav arī teritoriju, kuras uzskatāmas par būvniecībai nelabvēlīgām, taču pirms jebkādu celtniecības darbu uzsākšanas ieteicams veikt apbūvei paredzētās teritorijas inženierģeoloģisko izpēti.

KLIMATISKIE APSTĀKĻI

Sēlpils pagasts atrodas mēreni siltā, mitrā kontinentālā klimata joslā. Gada vidējā temperatūra pagastā ir $\sim 5.5^{\circ}\text{C}$. Siltākais gada mēnesis ir jūlijs, kad ilggadīgā vidējā gaisa temperatūra ir 16.6°C , bet aukstākais – janvāris – -6.5°C .

Bezsala periods gaisā ir 140 – 150 dienas. Pēdējās pavasara salnas parasti ir novērojamas maija otrajā pusē, bet pirmās rudens salnas – septembra otrajā pusē.

Gada vidējais nokrišņu daudzums ir 650 – 700 mm. Nokrišņiem bagātākie mēneši, kad vidējā nokrišņu norma pārsniedz 60 mm, ir jūnijs, jūlijs, augusts un septembris. Viszemākais vidējais nokrišņu daudzums – zem 40 mm – ir vērojams janvārī, februārī un martā. Lielākā daļa nokrišņu – līdz 500 mm uzkrīt siltajos gadalaikos.

Stabila sniega sega parasti izveidojas decembra vidū un pazūd marta vidū. Visbiežākā vidējā sniega sega – 16 – 18 cm parasti ir februāra beigās un marta sākumā.

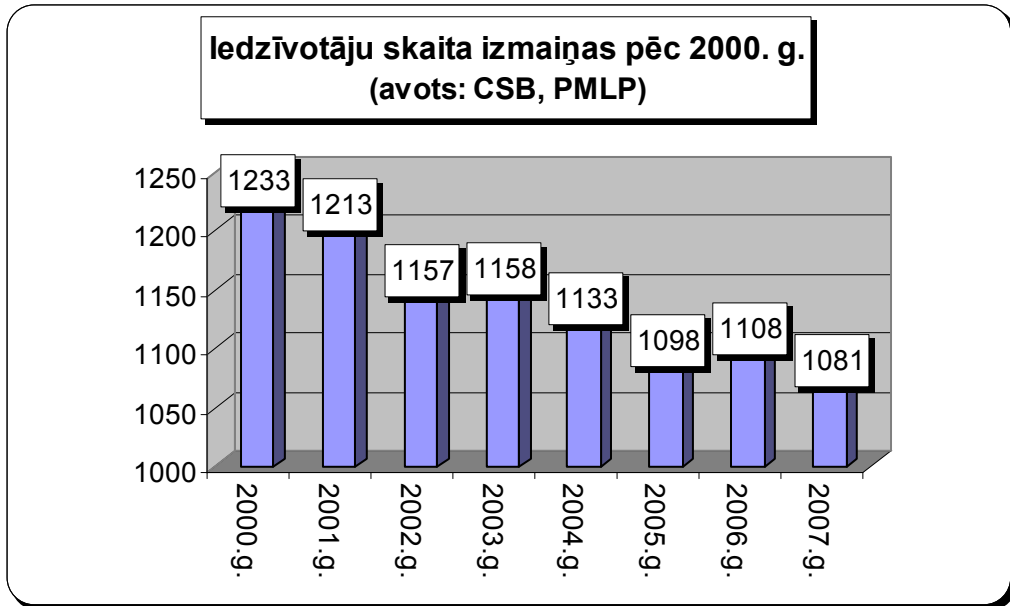
Līdzīgi kā pārējā Latvijas teritorijā, valdošie vēji pagastā pūš no dienvidrietumiem, arī rietumiem, dienvidiem un dienvidaustrumiem.

3. IEDZĪVOTĀJI UN APDZĪVOJUMS

DEMOGRĀFISKĀ SITUĀCIJA

Līdzīgi kā vairumā Latvijas lauku pašvaldību, pēdējo gadu laikā iedzīvotāju skaits Sēlpils pagastā ir samazinājies. Saskaņā ar PMLP informāciju, 2008. g. sākumā Sēlpils pagastā dzīvoja 1088 iedzīvotājs.

Iedzīvotāju blīvums pagastā ir 9 cilv/km² un ir nedaudz lielāks, nekā lielākajā daļā apkārtējo pašvaldību.

2007. g. laikā Sēlpils pagastā dzimuši 11, bet miruši – 12 cilvēki.

1935. gadā Sēlpils pagastā dzīvoja 2213 iedzīvotāji (toreiz pagasta platība bija nedaudz lielāka nekā pašlaik – 127.3 km²). Daļa pagasta iedzīvotāju dzimto pusi bija spiesti pamest II pasaules kara laikā. Vēlākajos gados pagasta iedzīvotāju skaits samazinājās padomju varas represiju, īpaši - 1949. gada deportāciju, kolektivizācijas un iedzīvotāju pārcelšanās uz pilsētām rezultātā. 1970. g. pagastā dzīvoja 1561 iedzīvotājs. Atšķirībā no vairākām citām apkārtējām pašvaldībām, Sēlpils pagastā kolhoza darbības laikā uz dzīvi apmetās mazāks skaits ieceļotāju no bijušās Padomju Savienības republikām. Pašreizējā pagasta iedzīvotāju skaita salīdzināšana ar pirmskara rādītājiem gan nav objektīva, jo kopš tā laika pagasta robežas vairākkārt ir mainījušās.

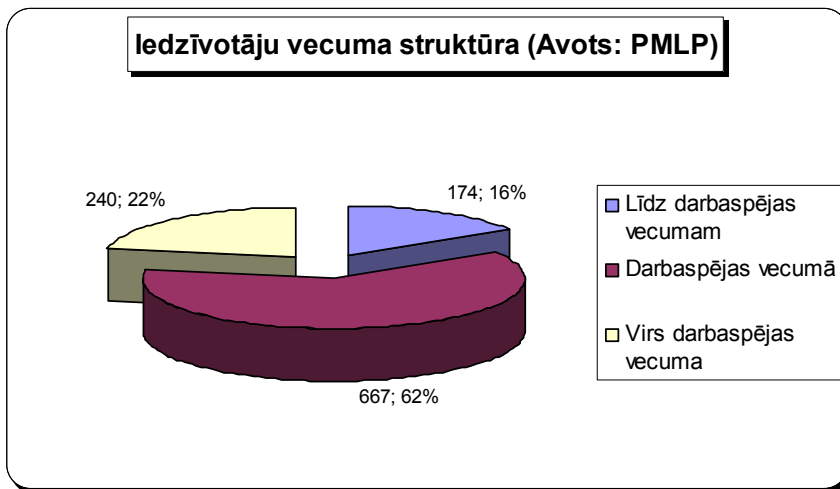
Pēdējos gados iedzīvotāju skaita samazināšanās galvenais cēlonis ir zemais dzimstības līmenis, kā arī ekonomisku apsvērumu diktētā darbaspējīgo iedzīvotāju pārcelšanās uz apkārtnes pilsētām, Rīgu vai pat ārzemēm. Paredzams, ka turpmāko 12 gadu laikā pieaugs pagasta teritorijā dzīvojošo iedzīvotāju virs darbaspējas vecumā īpatsvars, bet iedzīvotāju vecumā līdz darbaspējas vecumam skaits būs atkarīgs no dzimstības līmeņa un iedzīvotāju migrācijas.

Saskaņā ar 2000. g. tautas skaitīšanas rezultātiem, Sēlpils pagastā dzīvo astoņu tautību pārstāvji. Pagastā ir augsts latviešu tautības iedzīvotāju

īpatsvars. Pirmās Latvijas Republikas laikā tas pārsniedza 95 %, bet šobrīd ir ~ 85 %. Citas lielākās nacionālās grupas pagastā ir krievi (gandrīz 10 %), poļi un baltkrievi.

1009 jeb vairāk nekā 90 % no Sēlpils pagasta iedzīvotājiem ir LR pilsoņi, bet 69 - nepilsoņi.

Saskaņā ar bukletā „Jēkabpils rajons 2007. gadā” sniegto informāciju 2007. g. beigās Sēlpils pagastā bija reģistrēti tikai 9 bezdarbnieki, un bezdarba līmenis Sēlpils pagastā šajā laikā bija 1,4 %. Šis rādītājs bija pārliecinoši viszemākais starp visām Jēkabpils rajona pašvaldībām.

Saskaņā ar PMLP, 174 pagasta iedzīvotāji (86 vīrieši, 83 sievietes) ir jaunāki par darbaspējas vecumu, 667 – (354 vīrieši un 313 sievietes) darbaspējas vecumā, bet 240 (85 vīrieši, 155

sievietes) – vecumā pēc darbaspējas vecuma.

APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA

Latvijas lauku apdzīvojuma struktūra sastāv no ciemiem un viensētām. Laikā līdz I pasaules karam galvenais apdzīvojuma struktūras elements pagastā bija ciemi. 1897. g. pagasta teritorijā bija sekojoši ciemi – Kleberi, Pāvuli, Puļpāni, Plāteri, Priekšāni, Brūlāni, Ģercāni, Naudīdzāni, Ķipi un Smeķerstāni. Mājām tajā laikā savu nosaukumu nebija – tās atpazīna pēc numerācijas katrā atsevišķā ciemā. Lielākā daļa muižu saimniecības, kas veidojās ap Jaunsēpils un Vēcsēpils muižām un apdzīvotie ciemi bija izvietoti pagasta ziemeļu daļā pie Daugavas vai netālu upes. Vairāk nekā 90 % saimniecību tika nopostīti I pasaules kara laikā, taču pagājušā gadsimta divdesmitajos gados lielākā daļa no tām tika atjaunotas.

19. gs. vidū, pēc dzimtbūšanas atcelšanas turīgākie zemnieki sāka muižu zemes izpirkšanu un līdzās ciemiem pagasta atdzīvotuma struktūrā parādījās viensētas.

Nozīmīgas pārmaiņas pagasta apdzīvotuma struktūrā notika pagājušā gadsimta divdesmito gadu sākumā – zemes reformas rezultātā pagastā radās daudzas viensētas. Viensētas veidotas visās saimniekošanai derīgajās pagasta teritorijās, tajā skaitā pagasta dienvidu daļā.

II pasaules kara un tai sekojošās kolektivizācijas rezultātā ciemi un viensētas zaudēja savu nozīmi pagasta apdzīvotuma struktūrā un to vietā par galvenajiem apdzīvotuma centriem izveidojās ciemi ap kolhozu saimnieciskajiem centriem Sēlijā un Sēlpilī. Daudzas viensētas, galvenokārt – pagasta nomalēs - tika pamestas. Tikai atsevišķas saimniecības atrodas arī agrāko ciemu vietās.

Pagasta teritorijā šobrīd ir 183 viensētas un 115 bijušās viensētas. Praktiski visas pagasta viensētas ir būvētas pirms 70 un vairāk gadiem. Tā kā daudzās viensētās dzīvo tikai vecākās paaudzes cilvēki, tad paredzams, ka arī turpmākajos gados pieaugs pamesto viensētu skaits pagasta teritorijā. Atsevišķos gadījumos – g.k. Daugavas vai ezeru krastos, varētu notikt arī veco viensētu atjaunošana vai jaunas dzīvojamās apbūves celtniecība.

Laikā pēc II pasaules kara pagasta teritorija ir mainījusies tikai nedaudz, bet pagasta robežas – būtiski. 1954. g. Sēlpils pašvaldībai pievienoja Ezeres ciemu no agrākā Ābeļu pagasta, vēlāk arī daļu no Staburaga pagasta.

Sēlpils pagasta teritorijas plānojums ciemu statusu paredz trijām pagasta apdzīvotajām vietām – Sēlijai, Sēlpilij un Līkumiem. Ciemu robežas noteiktas ar 26.062008. lēmumu Nr. 12.6.

Pagasta administratīvais un sabiedriskās dzīves centrs atrodas **Sēlijas ciemā**, kurā dzīvo ~ 300 iedzīvotāju. Tajā atrodas pašvaldība, kultūras nams, ambulance, trīs daudzdzīvokļu mājas, pasts, ambulance, aptieka, divi veikali, pienotava, gateris, vairākas šobrīd neizmantotas vai daļēji izmantotas saimniecības ēkas, kā arī viengimeņu un divgimeņu dzīvojamās ēkas. Ciema dienvidos atrodas Līvānu tipa māju kvartāls. Lielākā daļa Sēlijas ciema apbūves veidota kolhoza darbības laikā – pagājušā gadsimta septiņdesmitajos un astoņdesmitajos gados.

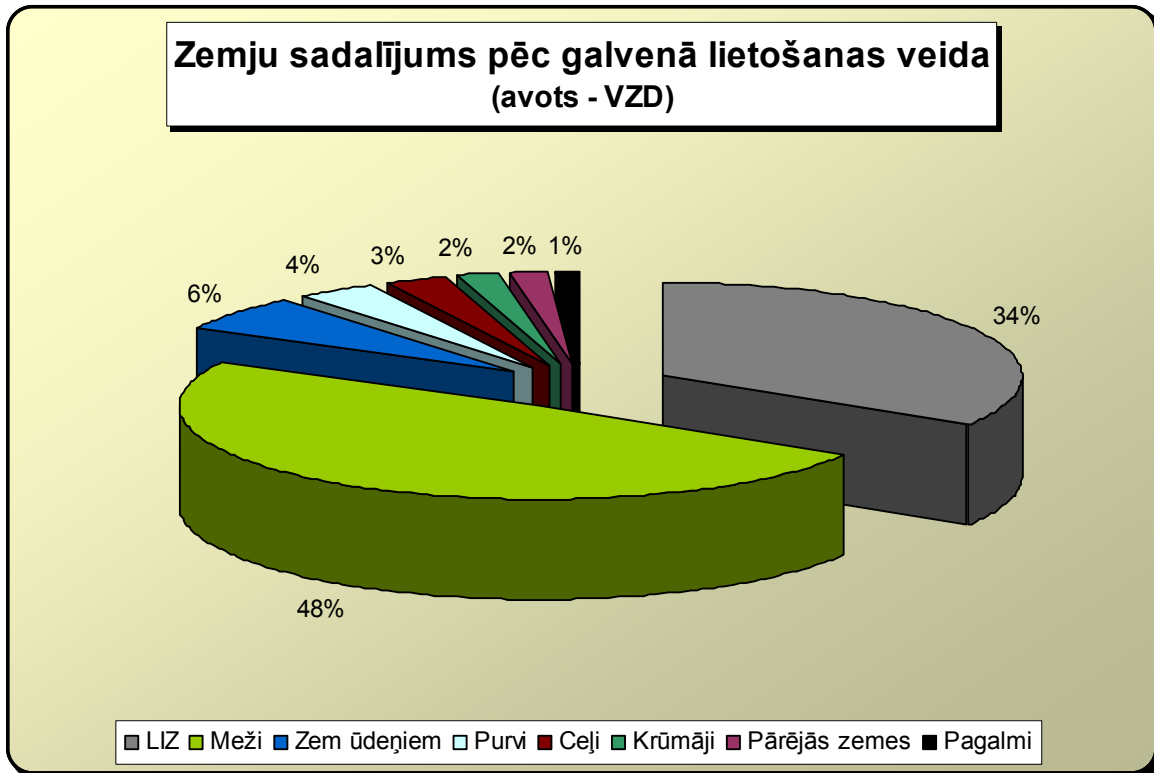
Sēlpils ciems atrodas dzelzceļa malā pie Sēlpils stacijas. Jau 19. gs. šeit bija Lazdu krogs, bet pēc I pasaules kara Sēlpilī izveidojās sabiedriskās dzīves centrs. Kolhoza laikā Sēlpilī bija saimnieciskās darbības centrs ar mehāniskajām darbnīcām un kalti, tika uzcelta daudzstāvu dzīvojamā māja „Teiksmas”. Pašlaik Sēlpilī dzīvo 110 iedzīvotāji, tur atrodas vairākas dzīvojamās ēkas un darbojas bibliotēka. Pēc kolhozu sistēmas sabrukuma šajā apdzīvotajā vietā ir vērojama mazāka saimnieciskā aktivitāte, pēdējos gados ir slēgta pasta nodaļa, veikals un klubs.

Līkumu ciems pagasta ziemeļu daļā pie Daugavas loka izvietojies agrākās, 19. gs. divdesmitajos gados celtās Līkummuižas teritorijā. Vairāk nekā 150 gadus vecā muižas ēka ir vienīgā šāda veida celtne, kas pagastā saglabājusies līdz mūsu laikiem. Tā kā Līkumu ciemā atrodas bāreņu nams „Līkumi”, tad šis ir uzskatāms par aprūpes ciemu. Padomju gados bērnu nama personāla vajadzībām ir uzceltas četras daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas. Šobrīd Līkumu ciemā dzīvo ~ 100 iedzīvotāju.

Citām nozīmīgākajām pagasta apdzīvotām vietām – **Daugavas stacijai**, pie kuras uzcelta daudzdzīvokļu māja „Daugavas stacija 3”, bijušajam Vecsēlpils muižas centram un agrākam pagasta kultūras un administratīvajam centram **Vecsēlpilij**, agrākajam muižas centram **Jaunsēlpilij** un Sēlpils pamatskolas ciematam nav ciemiem raksturīgo pakalpojumu iestāžu un trūkst perspektīvu attīstīties kā apdzīvotām vietām, tāpēc Sēlpils pagasts neparedz šīm vietām piešķirt ciemu statusu.

4. TERITORIJAS IZMANTOŠANAS STRUKTŪRA

Sēlpils pagasta teritorija ir 12169.8 ha jeb 121.7 km². Vairāk nekā pusi pagasta teritorijas 6633.6 jeb 54.5 % pagasta teritorijas aizņem mežsaimniecībā izmantojamā zeme. LIZ aizņem 41225 ha jeb 33.9 % no

pagasta teritorijas, Zem ūdeņiem atrodas 728.9 ha, pagalmi aizņem 139.1 ha, ceļi – 336 ha, bet pārējās zemes - 209.7 ha.

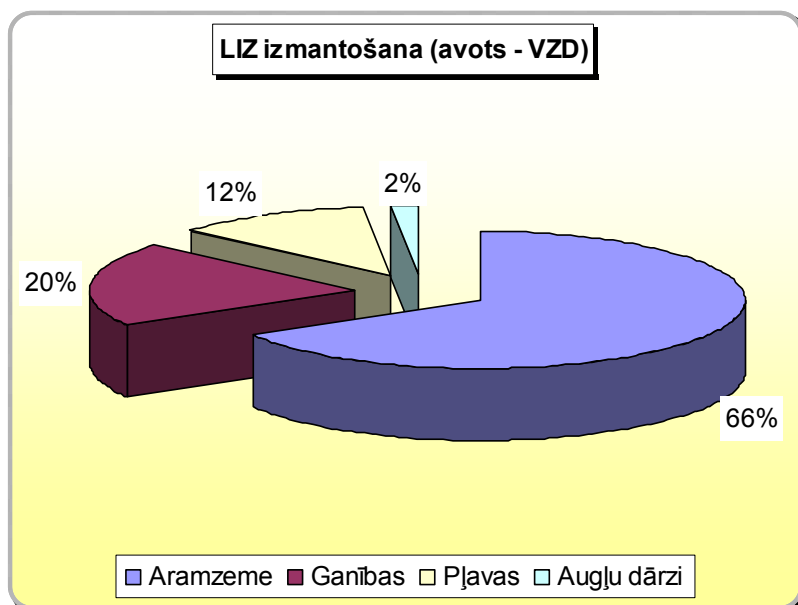
Sēlpils pagastā ir reģistrēti 628 zemes īpašumi un lietojumi. Vidējais viena īpašuma vai lietojuma lielums ir 19.3 ha.

LAUKSAIMNIECĪBĀ IZMANTOJAMĀS ZEMES

Vairāk nekā 1/3 pagasta teritorijas aizņem LIZ. 64.3 % no pagasta LIZ jeb 2733 ha ir aramzeme, 64.3 ha - augļu dārzi, 497.2 ha – pļavas, 828 ha – ganības. Lauksaimnieciskiem mērķiem tiek izmantoti 459 no 628 pagasta zemes īpašumiem vai lietojumiem.

Saskaņā ar Nacionālā plānojuma sadaļu „Nacionālās nozīmes lauksaimniecības teritorijas” un Jēkabpils rajona teritorijas plānojumu, Sēlpils pagastā nav īpaši vērtīgo LIZ.

Sēlpils pagastā ir vairākas ainaviski augstvērtīgu lauksaimniecības zemju platības pie Baltiņu un Viķu ezeriem, kā arī Daugavas krastos.

Lauksaimniecība ir viena no nozīmīgākajām nozarēm Sēlpils pagastā. Saskaņā ar VID informāciju, 2004. g. sākumā pagastā bija reģistrētas 78 z/s. Tiesa gan, lauksaimniecības produkciju pārdošanai ražo ne vairāk kā puse no šīm saimniecībām. 2003. gadā valsts subsīdiju veidā Sēlpils pagasta zemnieki saņēma Ls 96,924.71. 2006.gadā valsts subsīdijās Sēlpils pagasts saņēma 126156 Ls, bet no ELVGF finansējuma – 166 442 Ls.

2277 ha jeb nedaudz vairāk nekā puse no pagasta LIZ ir meliorētā lauksaimniecības zeme. Tiesa gan, meliorācija daudzās vietās veikta pirms vairāk nekā 20 gadiem un atsevišķās vietās meliorācijas sistēmas vairs pilnībā nepilda savas funkcijas.

Tabula Nr. 4.1.
Meliorācijas būves Sēlpils pagastā (km) Avots - LAD

<i>ŪDENSNOTEKAS (KOPLIETOŠANAS)</i>	<i>KONTŪRGRĀVJI (SAIMNIECĪBAS)</i>	<i>SUSINĀTĀJGRĀVJI (SAIMNIECĪBAS)</i>	<i>DRENĀŽA (SAIMNIECĪBAS)</i>
73,8	35,4	20,9	118,4

Divas no pagasta ūdenstecēm – Piksteres upe(2203 m garumā) un Pūķupīte(5131 m garumā) ir valsts nozīmes ūdensnotekas.

Meliorācijas sistēmu uzturēšanas kārtība ir aprakstīta Sēlpils pagasta Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos.

Sēlpils pagasta teritorijas plānojums likumdošanā noteiktā kārtībā atļauj veikt pagasta lauksaimniecības zemju apmežošanu, taču apmežojamās zemes atsevišķi izdalītas un grafiskajā materiālā attēlotas netiek.

MEŽSAIMNIECĪBĀ IZMANTOJAMĀS ZEMES

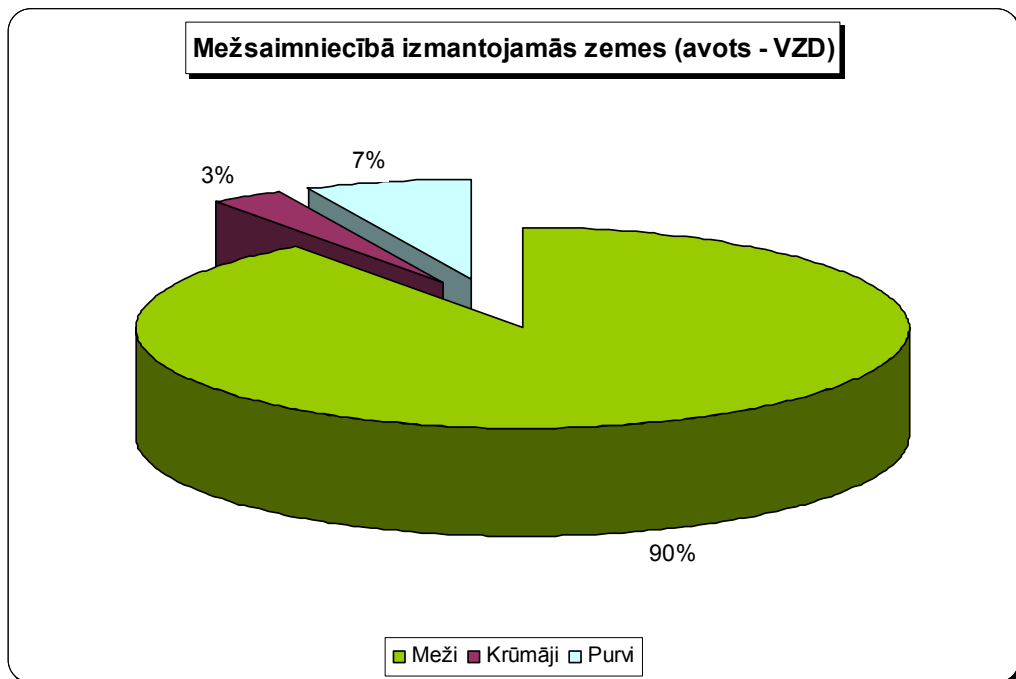
Meži, krūmāji un purvi aizņem 6633.6 ha jeb nedaudz vairāk nekā pusi no Sēlpils pagasta teritorijas. Mežu platība sastāda 5962.4 ha, krūmāji - 213.3 ha, bet purvi - 457.9. Lielākie mežu masīvi – Bērzu mežs, Elkšņu sils un Aizkārkļu mežs atrodas pagasta dienvidu daļā.

No mežu tipiēm pagastā pārsvarā ir damaksnis un vēris. Valdošās koku sugas pagasta mežos ir bērzs (48 %), baltalksnis (25 %) un priede (16 %). Uzraudzību par Sēlpils pagasta mežu apsaimniekošanu veic Sēlijas virsmežniecība.

Valsts mežu, kurus apsaimnieko a/s „Latvijas valsts meži”, platība Sēlpils pagastā ir 1729.4 ha. 1720.7 jeb 95.5 % no tā aizņem meža zemju platība. Skuju koku audzes valsts mežos aizņem 967.2 ha.

Valsts mežos meža apsaimniekošana notiek nenoplicinošā veidā, ievērojot ilgtspējīgas attīstības principus.

A/s „Latvijas Valsts meži” plāno attīstīt tādu meža ceļu infrastruktūru, lai vidējais pievešanas attālums no meža nogabala vidus līdz ceļam nepārsniegtu 800 m.

Daudz mežu Sēlpils pagastā ir izcirsts. Vairākos gadījumos tā rezultātā ir atkailinātas stāvo pauguru nogāzes. Lai aizkavētu eroziju, nepieciešams intensīvāk veikt mežu stādījumu atjaunošanu.

Saskaņā ar Jēkabpils VM sniegto informāciju, 2003. g. Sēlpils pagastā ciršanas darbi veikti mežos 326 ha platībā. Lielā platībā – 184.8 ha jeb 3.1 % pagasta mežu veikta galvenā cirte. Kopumā Jēkabpils VM reģistrēta koksnes ieguve 29 334 m³ apjomā. 2717 m³ iegūti valsts mežos, bet 26 617 m³ – privātajos mežos.

Tabula Nr. 4.2.
 Ciršanas apjomi Sēlpils pagastā 2003. g. (avots – Jēkabpils VM):

Cirtes veids	Valsts mežos		Pārējos mežos		Kopā	
	ha	m ³	ha	m ³	Ha	m ³
Galvenā cirte	11.1	2562	173.7	24597	184.8	27159
Kopšanas cirte			19.3	58	19.3	58
Sanitārā cirte	27.0	155	81.3	1073	108.3	1228
Rekonstruktīvā cirte			14.2	862	14.2	862
Citas cirtes			0.2	27	0.2	27
Kopā	38.1	2717	288.7	26617	326.8	29334

Šajā pašā laika periodā atjaunoti meži 142.6 ha platībā. 25.2 ha platībā. 56 ha no tiem ir dabiski atjaunoti meži, kuros ir veikti kopšanas pasākumi, bet 86.6 ha – mākslīgi atjaunoti meži. 4.3 ha mežu atjaunoti valsts mežos, bet 138.3 ha – pārējos mežos. Lai arī pēdējos gados mežu atjaunošanas apjomi pagastā ir pieauguši, tomēr vēl aizvien ir lielas izcirtumu platības, kuras uzkrājušās vairāku gadu gaitā. Saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu, šādu platību īpašnieki nevar iegūt atļaujas citu platību izciršanai un tāpēc pagasta teritorijā ir uzkrājušās neizcirstas optimālo ciršanas vecumu sasniegušas vai pāraugušas mežu platības.

Zemākās pagasta vietās starp pauguriem atrodas vairāki purvi, galvenokārt – zemie zāļu purvi. Lielākais purvs, kurš pilnībā atrodas pagasta teritorijā, ir Alinānu tīrelis (arī Īlenānu purvs) 535 ha platībā. Pagasta dienvidaustrumu pusē iesniedzas daļa Ošānu purva (arī Lielais Rožu purvs). Lielākā daļa purva atrodas Salas pagastā. Pagasta teritorijā atrodas arī atsevišķi platības ziņā nelieli purvi vai pārpurvotas vietas. Vairāki no tiem turpina pakāpeniski aizaugt ar krūmiem.

Sēlpils pagasta mežos atrodas 3 mikroliegumi, kuru kopējā platība ir 31,5 ha. Tas sastāda aptuveni 0,5 % no kopējās pašvaldības mežu teritorijas.

ŪDENSTILPNES UN ŪDENSTECES

Virszemes ūdeņu platība Sēlpils pagastā ir 728.9 ha (~ 8% pagasta teritorijas).

Sēlpils pagasts pieder pie Daugavas upes baseina. Daugavas upes kopējais garums ir 1020 km, upes garums Latvijas teritorijā – 367 km. Daugavas upes baseina kopējā platība ir 87900 km², bet upes baseina platība Latvijas teritorijā – 24700 m². Upes kritums ir 221 m, Latvijas teritorijā – 99 m. Gada vidējā notece – 21 km² ūdens gadā.

Daugava apskalo pagasta krastus 22 km garumā. Daugava Sēlpils pagastu atdala no Aizkraukles rajona Klintaines pagasta un Pļaviņu pilsētas un Jēkabpils rajona Krustpils pagasta. Posmā no pagasta robežas (Zelķu tilta) līdz Aiviekstes ietekai Daugava tek ziemeļu ziemeļrietumu virzienā, bet tālāk strauji pagriežas uz dienvidrietumiem. Posmā aiz Aiviekstes ietekas Daugava pamazām pāriet Pļaviņu HES ūdenskrātuvē. Pēc Pļaviņu HES uzcelšanas 1965. g. Daugava ir appludinājusi daļu no agrākās Sēlpils pagasta teritorijas. Tā rezultātā zem ūdens palikušas vairākas krāces, klintis un citi agrākās piekrastes objekti, un izveidojusies jauna upes krasta līnija. Agrākajos upes krastos pirms appludināšanas tika nojauktas apmēram 20 mājas. Atpazīstamākā Sēlpils pagasta atpūtas vieta – Zvejnieklīcis atrodas Daugavas upes krastā iepretī vietai, kur uz salas atrodas Sēlpils (Selburg) pilsdrupas.

Daugavā ietek arī lielākā ūdenstece, kas tek gar pagasta rietumu robežu – Piksteres upe. Piksteres upe sākas Piksteres ezerā Viesītes lauku teritorijā un ir 16 km gara. Piksteres upes kritums ir 42 m. Piksteres upes krasti pamatā ir aizauguši ar zāli un krūmiem un grūti pieejami. Pieklūšanu upei traucē arī bebru aizsprosti. Augštecē pirms ietekas Daugavā upes krasti ir vieglāk pieejami. Upes augštecē ūdenslīmeni ietekmē Pļaviņu HES. Pirms Pļaviņu HES uzbūvēšanas Pikstere pie ietekas Daugavā plūda pa dziļu gravu, kuras vietā tagad izveidojies vairāk nekā puskilometru garais Piksteres līcis.

Pagasta teritorijā ir vairākas mazākas upes (strauti) – 5,5 km garā Akmeņupīte iztek no Macpīgu dīķa un ietek Vīķezērā. 1,5 km garā Vīķupīte, kura meliorācijas rezultātā ir pārrakta un iztaisnota ir otra ievērojamākā Vīķezērā ietekošā ūdenstece. Vienīgā ūdenstece, kas iztek no Vīķu ezera, ir 2,7 km garā Pūķupīte. Tā tek ziemeļaustrumu virzienā un ietek Daugavā. Upīte vietām tek pa dziļu un gleznainu gravu.

4 km garā Baltiņupīte iztek no Baltiņu ezera un ietek Piksteres upē. Piksteres pieteka Melnupīte, kuras garums ir lielāks nekā 7 km (4 km no tiem – pagasta teritorijā) tek caur pagasta dienvidu daļu dienvidaustrumu virzienā.

Uz Piksteres upes ir izveidota zivju audzēšanas dīķu sistēma. Zivju dīķis ir izveidots arī uz Baltiņupītes. Zivju dīķu platība Sēlpils pagastā ir 0.3 ha. Nesenā pagātnē zivju dīķi aizņēma ievērojami lielākas platības. Dīķu saimniecībā piemērotie dabas apstākļi rada priekšnosacījumus zivju dīķu atjaunošanai tuvāko 12 gadu laikā.

Pagastā atrodas trīs ezeri – Vīķu ezers, Baltiņu ezers un Paslavītis.

Lielākais no tiem ir 85.4 ha lielais Vīķu ezers jeb Vīķezers. Ezerā ietek vairāki strauti un grāvji – Vīķupīte, Akmeņupīte u.c., bet no tā iztek Pūķupīte. Vidējais ezera dziļums ir 2.5 m, bet maksimālais dziļums – 4 m. Ezera krasta līnijas garums ir 4.5 km, maksimālais garums – 1.5 km, bet maksimālais platums – 0.7 km. Ezera ūdens tilpums sastāda ~ 2.210 milj m³. Ezera krasti pārsvarā ir zemi, bet dienvidu un austrumu krasti ir slīpi. Krastos dominējošie biotopi ir krūmājs un ganības.¹

Otrs lielākais pagasta ezers ir 32.7 ha lielais Baltiņu ezers. Ezera vidējais dziļums ir 1.1 m, bet maksimālais dziļums – 2.2 m. No ezera uz Piksteres upi iztek strauts Baltiņupīte. Ezera krasta līnijas garums ir 2 km, tā maksimālais garums – 0.75 km, bet maksimālais platums – 0.57 km. Ūdens tilpums – 0.369 milj. m³. Ezera dibenu klāj līdz 4.5 m biezs sapropeļa slānis.

Ezera austrumu krasts sastāv no akmeņaina smilšmāla un mālsmilts, bet pārējie krasti ir zemi un purvaini. Lielākajā ezera daļā aiz 5 – 10 m zemas krasta joslas seko straujš 2-3 m augsts kāpums.

Ezera krastos dominējošais biotops ir mežs un purvājs, austrumu krastā – arī ganības un lauksaimniecībā izmantojamā zeme.

Pēdējos gadsimtos ezers strauji aizaug. Kopējais aizaugums ir ~ 50 %, bet virsūdens aizaugums – vairāk nekā 30 %. Izplatītākie ūdensaugi - niedres, meldri, grīšļi, vilkvālītes u.c.

Ezeram ir aizaugošām ūdenstilpnēm raksturīgi zivju krājumi – karpas, karūsas u.c.²

Gan Vīķu ezers, gan Baltiņu ezers ir iecienītas atpūtas vietas gan Sēlpils pagasta, gan citu apkārtējo pagastu un Jēkabpils pilsētas iedzīvotājiem.

Paslavīša ezera platība ir 1.1 ha. Ezers atrodas purvainā vietā pagasta dienvidu daļā un ir grūti pieejams.

Ap visām pagasta ūdenstecēm un ūdenstilpnēm ir noteikta 10 m. Tauvas josla. Nevienā vietā tauvas joslās neatrodas vidi būtiski ietekmējošas būves vai citi objekti. Daugavas upes tauvas joslā vairāku kilometru garumā pirms Piksteres upes ietekas atrodas ainaviski pievilcīgi pamatiežu atsegumi.

Pagasta ūdenstilpnēs un ūdenssecēs nav noteikti motorizēto ūdensbraucamrīku izmantošanas ierobežojumi. Gadījumā, ja radīsies nepieciešamība, šāds jautājums tiks risināts. Iespējamo ierobežojumu motorizēto ūdens transporta līdzekļu izmantošanai Daugavas upē noteikšana ir jārisina, sadarbojoties visām ieinteresētajām pašvaldībām.

¹ Avots: LVA, www.ezeri.lv

² Avots: LVA, www.ezeri.lv

POTENCIĀLĀS RAŽOŠANAS TERITORIJAS

Līdzās jau esošajām ražošanas un tehniskās apbūves teritorijām Sēlijas un Sēlpils ciemos, Sēlpils pagasta teritorijas plānojums paredz iespējas veidot rūpnieciska rakstura objektus virknē pašreizējo lauksaimniecisko teritoriju – kolhoza laika fermās un citos ražošanas objektos. Teritorijas plānojuma izstrādes gaitā nav saņemti konkrēti ierosinājumi ražošanas objektu izveidei, taču turpmāko 12 gadu posmā, Īpaši – pēc iespējamās autoceļa P 76 Aizkraukle – Jēkabpils asfaltēšanas tādi varētu rasties.

Vairums no pašreizējām lauksaimniecības teritorijām, kuras paredzētas izmantot kā ražošanas un tehniskās teritorijas, ir sliktā stāvoklī, pirms ražošanas objektu izveides uzsākšanas nepieciešams izvērtēt nepieciešamību veikt šo teritoriju rekultivāciju.

Lauksaimnieciskā ražošana kā palīgizmantošana atļauta uz jebkuras lauksaimniecības zemes, pagasta teritorijas plānojums neparedz mežsaimniecības zemju transformāciju par rūpnieciski izmantojamo zemi.

Tabula Nr. 4.3.

Teritorijas plānojumā paredzētās jaunveidojamās ražošanas un tehniskās apbūves teritorijas

<i>OBJEKTS</i>	<i>PLATĪBA HA</i>	<i>ATTĀLUMS LĪDZ VALSTS AUTOCEĻAM</i>	<i>CITA INFORMĀCIJA</i>
Grotāni	1,2	Blakus ceļam	Notiek saimnieciska darbība
Sēļi	7,5	1 km	Notiek saimnieciska darbība
Dāburi	0,7	3,5 km	
Celmiņi	1,6	1 km	
Kalna Mārāni	0,5	3 km	
Līcīši	1,3	1,6 km	Objekts ir sliktā stāvoklī
Kalna Dzeņi	2,2	0,3 km	
Pureni	0,7	Blakus ceļam	

DABAS UN REKREĀCIJAS TERITORIJAS, TŪRISMS

Pateicoties izdevīgajam novietojumam Daugavas krastā un skaistajiem dabasskatiem, Sēlpils pagasts ir piemērota vieta tūrisma attīstībai. Šobrīd tūrisma attīstību kavē sliktais ceļu stāvoklis un vāji attīstītā tūrisma infrastruktūra. Ievērojamākie tūrisma objekti pagastā ir Sēlpils pilsdrupas un Sēlpils baznīca, kuras atjaunošanu uzsākusi Sēlpils ev.-lut. draudze.

Pagasta teritorijas plānojums paredz visu esošo dabas un rekreācijas objektu saglabāšanu un atļauj rekreācijas un tūrisma objektu izveidi uz lauksaimniecības un mežsaimniecības zemēm visā pagasta teritorijā.

Ievērojamākā no esošajām dabas un rekreācijas teritorijām Sēlpils pagastā ir „Zvejnieklīcis” – atpūtas vieta Daugavas krastā iepretī Sēlpils pilsdrupām. „Zvejnieklīcis” ir ierīkota brīvdabas estrāde un sporta laukumi. Netālu no atpūtas vietas atradusies agrākā Sēlpils pilsēta, kuras vietā uzstādīts Sēlpils 800-gadei veltīts piemiņas akmens.

Pagastā ir vairākas viesu mājas – Dzintari, Bitāni, Vizbuļi, Puļpānkrogs u.c. Pagasta teritorijas plānojums atļauj viesu māju izveidi un citu tūrisma aktivitāšu realizāciju visā pagasta teritorijā.

„Priekšānos”, Sēlpils pagasta centrālajā daļā, ir pieejama kalnu slēpošanas trase. Tā ir viena no nedaudzajām vietām Latvijā, kurā tiek piedāvātas „grass sky” jeb slēpošanas pa zāli iespējas.

I pasaules kara cīņu un piemiņas vietas paver iespējas agrāk neizmantotu tūrisma virzienu – vēsturiskā un izglītojošā tūrisma attīstībai.

Pļaviņu HES ūdenskrātuve, mazākā mērā – arī Vīķu un Baltiņu ezeri rada priekšnosacījumus plaša spektra ūdenstūrisma attīstībai. Teritorijas plānojumā iezīmētas divas ūdenstūrisma attīstības vietas Daugavas krastā – pie Zvejnieklīča un pie Līkumu ciema, taču šāda veida aktivitātes ir atļautas arī citās vietās.

Vides un tūrisma attīstības klubs „Sēlija” ir sagatavojis priekšlikumus virknes tūrisma maršrutu izveidei. Teritorijas plānojums turpmāko 12 gadu periodā paredz šo tūrisma maršrutu izveidi – maršrutos minēto objektu un to apkārtējās vides sakārtošanu, ceļu tīkla uzlabošanu (ietverot stāvlaukumu izbūvi), objektu sakārtošanu un informatīvo norādes zīmju novietošanu.

Tūrisma maršruti Sēlpilī (maršrutiem, kuri iet caur vairākām pašvaldībām, aprakstīta tikai tā daļa, kas iet caur Sēlpils pagastu)

Teiksma par Daugavu (ar laivām pa Daugavu)

Zeļķu tilts. Otrā pasaules kara laikā tiltu divreiz sagrāva, bet pēc tam atjaunoja, taču sākotnējo četru balstu vietā atjaunoti tika trīs, vienu no tiem aizbēra, kas radīja Daugavas gultnes sašaurinājumu, kas savukārt ir iemesls lieliem ledus sastrēgumiem pavasaros.

Bāreņu nams "Līkumi" - Jēkabpils pašvaldības aģentūra. Līkumu muiža agrāk piederējusi ārstam Pēterim Rumpem kurš to dāvājis Latvijas Sarkanajam Krustam bāriņu patversmes ierīkošanai. Blakus Rumpes kapi.

Spietiņu karsta kritene pie Magoņu mājām.

Trīs sezonāli ūdenskritumi pie Sveķu mājām Daugavas krastā. Ļoti grūti pieejami, atrodas vertikālās klintīs. Ūdenskritumi ir applūdināti, tomēr parādās tad, kad Pļaviņu HES ūdenslīmenis tiek pazemināts.

Sēlpils baznīca uzcelta 1846.-1850. gadā blakus iepriekšējai, ar 500 sēdvietām un mūra zvanu torni. 2007.gadā atjaunots zvanu torņa jumts, bet baznīcas joma vēl gaida jumta uzlikšanu.

Karātavu kalniņš. 1718. gadā. liesmoja pēdējais soda sārts. Sadedzināta kāda meita no Eķengrāves, kura bijusi izdaudzināta par raganu.

Sēlpils pilskalns - tagad salā Pļaviņu HES ūdenskrātuvē -, kā liecina arheoloģiskie izrakumi (1963 - 1965., E. Šnore, A. Zariņa), ļaudis uzturējušies jau senākā akmens laikmeta beigū posmā - IX g.t.p.m.ē. Zem Sēlpils vācu mūra pils (13. gs. - 1704. g.. drupām konstatēti baltu ciltīm raksturīgi atradumi, attiecināmi uz I gs..p.m.ē. Sākot ar m.ē. I g.t. vidu, Sēlpilī konstatējams kultūrslānis ar sēļiem raksturīgiem ~ atradumiem. Intensīvāka dzīve Sēlpilī norisinājās 10. - 12. gs., kad apdzīvots viss pilskalna plakums. Zem mūra pils drupām konstatētas arī šī laika pilskalna vaļņa paliekas. Tā tuvumā atsedzas 5x5 m lielu dzīvojamo ēku un 3x3m lielu saimniecības celtnu pamati. Sēlpilī, kuru uzskatīja par sēļu galvaspilsētu, krustnešu karaspēks iekaroja 1208. gadā. Pārspēka spiesti, sēļi padevās, ļāvās kristīties un pilī ielaida krustnešus. Iespējams, ka tāpēc mūra pils pastāvēšanas sākumposmā pilskalnā, bija arī sēļiem raksturīgā apbūve.

Sēlpils pilsdrupas (tas pats arī Sēlpils pilskalns). Sēlpils pils celta uz augsta Daugavas krasta, bet jau pirms Pļaviņu HES uzbūves to ūdens no apakšas izskalojis, lai gan pils stāvēja uz augstas radžu klints, tomēr tā gāzās Daugavā. Veci ļaudis stāsta, ka tur, kur tagad Daugava tekot, senos laikos tā neesot tecējusi, bet pa tā dēvēto Dūņas ieleju, kura vēl tagad pavasaros pie ļoti liela ūdens pieplūst pilna. Tāpat pret pili tai vietā, kur tagad Daugava tek, varējuši iet pa laipām, tur bijusi ieleja, kas pārplūdusi tikai dažreiz. Pils mūriem apkārt varējuši braukšus braukt, turpretim tagad vietām jau krasts ar visu mūri ir iebrucis Daugavā. Uz salas, kur atrodas pils drupas ir arī mazs uzkalniņš, kurš no vienas vietas izmūrēts ar velvēm. Šīs alas ir senie pagrabi. daži vietējie vīri tajos pat ir mēģinājuši ieiet, bet jau pēc pāris metriem apdzisušas ugunis un pa tumsu neviens vairs neesot gribējis iet. Redzams, ka mūri ir bijuši ļoti stipri mūrēti, jo alu sienas ir gludām sienām, dažas alu ieejas gan jau ir aizbrukušas.

Krustalīča klintis - Latvijā garākās, nepārtrauktās klintis. Skaisto Krustalīča klinšu garums ir aptuveni 2,5 kilometri. Parasti virs Pļaviņu HES ūdeņiem redzami tikai daži metri dolomīta slāņu, kuri turpinās vēl dziļi Daugavas dzelmē.

Sēlpils pilsētas vieta. Kurzemes - Zemgales hercogs 1621.gada 25.jūnijā Sēlpilij piešķīris pilsētas tiesības, tas ir 49 gadus agrāk nekā

Jēkabpilij. 1704.gadā zviedri uzspridzināja Sēlpils pili un Sēlpils senpilsētu nodedzināja.

Pa Vecā Stendera pēdām (kājām, ar velosipēdu)

Gothards Fridrihs Stenders dzimis 1714. g. 27, augustā Lašu mācītāja muižā. 1766. g. viņš pieņēma Sērpils un Sunākstes mācītāja vietu, kur kalpoja līdz sava mūža galam. Viņš mira 17. maijā 1796. g. Vecais Stenders ir latviešu literāras valodas pamatlicējs. Katru gadu augusta beigās notiek Stendera atceres pasākums un koncerts baltajā dievnamā.

Sunākstes baznīca (1829), .Stenderu dzimtas kapi.

Jaunsēlpils muiža. Senu sadzīves priekšmetu kolekcija Dzintaru mājās. Dižliepa (4,02 m). *

Tā kā ceļš caur Sēlpili ir tapis jaunākos laikos, tad mēģinām doties pa vēsturisko ceļu gar Baltiņu ezeru, kuru minis mācītājs un apgaismotājs G.F.Stenders. Pa ceļam pietājam Latviešu kulta vietās, kas gan nebija savienojamas ar kristīgo dzīves uzskatu.

Baltiņu apmetne I un Velna akmens - kulta vieta.

Baltiņu apmetne II.

Baltiņu svētavots.

Sudrabkalns.

Sēlpils luterāņu dievnams (1850).

Vecsēlpils muiža. Kā jau katrai muižai, arī šai piederēja krogs saukts - Baznīcas krogs. Tas atradās pie Sēlpils baznīcas un trīs kapsētām un piederēja Vecsēlpils muižniekam Zelmeram. Līdz 1.Pasaules karam to rentēja krodzinieks Skaidrais.

Mūzikas taka (kājām, ar auto vai velosipēdu)

Staburaga pagasta (agrāk Sēlpils pagasts) „Skudras” - komponista Pētera Barisona dzimtās mājas. *

Barisona priede skaista priežu sila ielokā ir dziesmu svētku himnas „Dziesmai šodien liela diena” autora pēdējo dzīves mirkļu lieciniece 1947.gada 13.jūlijā, kad komponists devās apciemot savas mātes atdusas vietu Sēlpils kapsētā.

Barisonu dzimtas atdusas vieta. Sēlpils kapsētā apbedīti komponista tēvs, māte un dzīvesbiedre Elza Barisone (*dz.Reinsone*). Atrodas Sēlpils pagasta centrālajos kapos pa labi aiz vecajiem vārtiem. Pētera Barisona devumam latviešu mūzikā izveidots piemineklis „Mūza”. Tā autors - tēlnieks Laimonis Blumbergs. Piemineklis svinīgi atklāts 1980. gada 2. augustā. Arī viena no komponista skaistākajām kora dziesmām ir “Mūzai”.

Raiņa klubs – Sēlpils Novadpētniecības muzejs. Uz kluba atklāšanas svētkiem, kas notika 1922. gada 15. oktobrī Vecsēlpilī lauksaimniecības kooperatīva “Sakne” telpās nolēma uzaicināt Raini. Par

Raiņa ierašanos bija rakstīts arī afišās, bet viņš neieradās un sēlpilieši bija gauži vīlušies. Pasākumā nolasīja Raiņa apsveikuma vēstuli. Raiņa klubā bieži aicināja uz saviem sarīkojumiem tā laika progresīvos un revolucionāri noskaņotos rakstniekus un kultūras darbiniekus, lai nolasītu referātus par aktuāliem politiskiem un mākslas jautājumiem. Visatsaucīgākie literāti bija L.Laicēns, L.Paegle, A.Kurcijs un P.Rizga. Arī J.Grots un Apsesdēls ir viesojušies Sēlpilī. Tolaik Sēlpilī darbojās vairāki kori. Raiņa kluba kora dibinātājs, mazsalacietis Antons Kalniņš (Sēlpils skolotājs), 50-60 koristi.

Kara takas pēc 90 gadiem (pārgājiens dienā vai naktī)

Sēlpilī nav jārok ierakumi un jābūvē bunkuri, lai tos rādītu tūristiem un vēsturniekiem. Tie šeit ir jau vairāk kā 90 gadus.

1.Pasaules kara laikā Sēlpilī 2 gadus stāvēja krievu-vācu fronte un 95% māju bija izpostītas. Sēlpilieši bija devušies bēgļu gaitās, arī uz revolucionāro Krieviju.

Bunkuri. Dzoti un dzīvojamie bunkuri.

Ierakumi.

Apbalvošanas laukums.

Karavīru atdusas vietas. Vācu un krievu, ar vārda zīmēm un tādi, kas nezinātājam vispār nav pamanāmi meža vidū.

Unikālā Sēlpils (ar auto vai velosipēdu)

Sudrabkalns. Neparasts dabas (cilvēku?) veidojums. Tas ir jāredz!

Krustalīča klintis.

Spietiņu karsta kritene pie Magoņu mājām.

Ezernieku Velna akmens – kulta vieta, republikas nozīmes arheoloģisks piemineklis. Atrodas dienvidaustrumos no Taborkalna, 0,2km uz dienvidiem no Ezernieku mājām, mitrā krūmājā. Pie akmens ir pabijis Latvijas dabas pētnieks Guntis Eniņš, lūk, ko viņš raksta par šo milzi: "Akmens virsma ir plakana un līdzena, bet stipri sašķīebta uz vieniem sāniem un pazūd zem zemes kā jūrā grimstošs, uz sāniem sagāzta kuģa klājs, kam viena mala jau slīkst ūdenī" Akmens virsmas izmēri 6,5 x 3,5m. Virsmā vairāki iedobumi, centrālais no tiem atgādina lielu zirga pakava nospiedumu (caurmērs ap 35 cm). Blakus vēl divi apmēram 10 cm diametrā iedobumi ar dziļumu 4 un 2 cm. Vēl saskatāmi divi mākslīgi veidoti lēzeni iedobumi. Dobumu veidojumi ļauj to pieskaitīt uzreiz divām lielām seno kultūrakmeņu grupām: pēdakmeņiem un akmeņiem ar nelieliem konusveida iedobumiem. Arheologs J. Urtāns 1984.gadā rakstīja, ka Ezernieku velna akmens ir pagaidām vienīgais šāda veida piemineklis Latvijā.

PAŠVALDĪBAS FUNKCIJU VEIKŠANAI NEPIECIEŠAMĀS TERITORIJAS

Sēlpils pagasta teritorijas plānojums pašvaldības funkciju izpildīšanai rezervē astoņus neapbūvētus pašvaldības īpašumā esošus zemes gabalus.

Tabula Nr. 4.4.
Teritorijas plānojumā pašvaldības funkciju izpildei rezervētie zemes gabali:

OBJEKTS	KADASTRA NR.	PLATĪBA HA	PAREDZĒTAIS MĒRĶIS
Nikmaņu dīķis	5690 006 0083	25,2	Nikmaņu dīķa krasta zona noteikta kā dabas un rekreācijas teritorija.
Karjers „Cerēklī”	5690 006 0075	1,1	Karjers nepieciešams pašvaldības ceļu u.c. objektu remontam, būvniecībai.
Pagasta zeme	5690 004 0186	1,2	Lauksaimniecībā izmantojamā zeme (Lmd) paredzēta izmantot personīgo palīgsaimniecību vajadzībām
Pašvaldība	5690 001 0454	0,5	
Karjers „Pļavinieki”	5690 003 0039	12,9	Karjers nepieciešams pašvaldības ceļu u.c. objektu remontam, būvniecībai. Pēc izmantošanas un rekultivācijas teritorija nosakāma kā dabas un rekreācijas teritorija un izmantojama sporta un atpūtas laukuma izveidei.
Karjers „Pļavinieki”	56900030075	5,8	
Pagrabs	5690 001 0275	1,3	Teritorija paredzēta sabiedriskajai apbūvei – sporta laukuma un sporta halles būvniecībai.
Dekmeres	5690 008 0096	4,2	Mežs nepieciešams, lai veiktu pašvaldības funkciju – sagatavotu malku pašvaldības teritorijā dzīvojošiem vientuļajiem pensionāriem un 1 grupas invalīdiem.

Pagasta zemju sadalījums pēc nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupām un pa zemes lietošanas veidiem (avots – VZD)

Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupa	Īpašumu vai lietojumu skaits	Platība	Zemes lietošanas veidi													
			lauksaimn. izmant. zeme	t. sk.				meži	krūmāji	purvi	zem ūdeņiem	t. sk.	pagalmi	ceļi	pārējās zemes	Meli-orēts LIZ
				aranzeme	augļu dārzi	plāvas	ganības									
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Lauksaimniecība	459	8336.9	4045.2	2707.0	63.6	495.5	779.1	3552.8	178.0	96.5	140.9	0.3	123.5	67.1	132.9	2191.3
Mežsaimniecība	67	2864.4	46.4	11.9	0.1	1.4	33.0	2372.0	8.0	361.4	20.4	0.0	1.3	19.8	35.1	9.3
Ūdenssaimniecība	4	591.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	24.3	0.0	567.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	5	40.1	6.8	1.0	0.0	0.0	5.8	16.0	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6	15.7	0.0
Zvejsaimniecība un zivsaimniecība	0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Vienģimenes un divģimeņu dzīvojamo māju apbūve	0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Daudzdzīvokļu māju apbūve	6	3.8	0.4	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	3.3	0.0	0.0	0.0
Darījumu iestāžu un komerciāla rakstura apbūve	1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
Sabiedriskas nozīmes objekti	12	50.4	19.7	9.2	0.6	0.3	9.6	10.4	1.1	0.0	0.1	0.0	8.7	0.7	9.7	16.7
Rūpniecības objekti	1	0.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.9	0.0	0.0	0.0
Satiksmes infrastruktūras objekti	54	247.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	247.7	0.1	0.0
Inženiertehniskās apgādes tīkli un objekti	18	23.5	4.0	3.5	0.0	0.0	0.5	9.9	0.8	0.0	0.1	0.0	1.3	0.1	7.3	1.7
Pārējie objekti	1	10.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	8.9	0.0
Jūras ostas un jūras ostu terminālu apbūve	0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kopā:	628	12169.8	4122.5	2733.0	64.3	497.2	828.0	5962.4	213.3	457.9	728.9	0.3	139.1	336.0	209.7	2219.0

5. INFRASTRUKTŪRA

Lai arī Sēlpils pagasts atrodas ģeogrāfiski izdevīgā vietā netālu no vairākiem attīstības centriem, satiksmes infrastruktūra pagastā nav labi attīstīta. Uz tuvējām Jēkabpils un Aizkraukles pilsētām ir iespējams nokļūt tikai braucot pa zemes ceļu. Tuvākā dzelzceļa pasažieru stacija, kuru visbiežāk izmanto pagasta iedzīvotāji, ir 25 km attālā Krustpils.

AUTOCEĻI

Sēlpils pagastu šķērso vairāki nozīmīgi autoceļi. Lielākais no tiem – valsts 1. šķiras autoceļa P 76 Aizkraukle – Jēkabpils posms, kas savieno pagastu ar Jēkabpils un Aizkraukles pilsētām, kā arī apkārtējiem Salas, Staburaga un Seces pagastiem. Autoceļš V14 803 Sala – Zilkalne pagasta dienvidu daļa savieno ar Salas un Sunākstes pagastiem un Viesītes pilsētu ar LT.

Tabula nr. 5.1.
Valsts autoceļi Sēlpils pagastā:

Apzīmējums	Nr	Nosaukums	Šķira	Aizsargjoslas platums m no ceļa ass
P	76	Aizkraukle Jēkabpils	I	60
V14	816	Sēlija – Vizbuļi	II	30
V14	815	Sēlija – Sēlpils – Ošāni	II	30
V14	813	Stūrāni – Puļpāni	II	30
V14	803	Sala – Zilkalne	II	30
V14	777	Ceļinieki - Pļavnieki	II	30

Saskaņā ar likuma „Par autoceļiem” 27 pantu autoceļu būvniecībai, uzturēšanai un aizsardzībai tiek noteikta ceļu zemes nodalījuma josla. Valsts, pašvaldību, komersantu un māju ceļu zemes nodalījuma joslas minimālais platums no autoceļa ass uz katru pusi ir:

- 1) 25 metri — divu brauktuviņu autoceļam ar sadalošo joslu līdz 10 metriem;
- 2) 15,5 metri — vienas brauktuves autoceļam ar klātnes platumu no 12,5 metriem līdz 20 metriem;
- 3) 13,5 metri — vienas brauktuves autoceļam ar klātnes platumu no 10,5 metriem līdz 12 metriem;
- 4) 11 metru — vienas brauktuves autoceļam ar klātnes platumu no 8,5 metriem līdz 10 metriem;
- 5) 9,5 metri — vienas brauktuves autoceļam ar klātnes platumu līdz 8 metriem.

Citi valsts 2. šķiras autoceļi pagasta teritorijā – Stūrāni – Puļpāni (V813), Sēlija – Sēlpils – Ošāni (V815), Sēlija – Vizbuļi (V816).

Saskaņā ar Latvijas Autoceļu Direkcijas sniegto informāciju, autotransporta kustības intensitāte uz autoceļa P 76 Aizkraukle – Jēkabpils Sēlpils pagasta

robežās 2003. gadā bija 365 automašīnas diennaktī. Kravas transporta īpatsvars tajā sastādīja tikai 14 %.

Balstoties uz vairākkārtējiem Satiksmes ministrijas solījumiem un Jēkabpils rajona teritorijas plānojumu, Sēlpils pagasta teritorijas plānojums paredz autoceļa P76 Jēkabpils – Aizkraukle pa Daugavas kreiso krastu asfaltēšanu tuvāko gadu laikā.

Tabula Nr. 5.2.

Sēlpils pagasta pašvaldības ceļu saraksts

NR. P.K.	CEĻA NR.	CEĻA NOSAUKUMS	GARUMS KM
1.	1.	Laimdotas – Krustlīči - Vizbuļi	1,90
2.	2	Vanagi – Viesturi - Rugāji	3,70
3.	3	Runči – Dāburi - Lauki	6,40
4.	4	Teika - Pūķupīte	2,60
5.	5	Ilgas – Bardavski - Pļavnieki	9,10
6.	6	Kaijas - Pūķupīte	2,20
7.	7	Baltais krogs - Strautiņi	2,50
8.	8	Rāceņi – Gretes - Ceļmalnieki	4,35
9.	9	Bērziņi – Strēlnieki - Pavējas	3,60
10.	10	Stūrītes - Priekšāni	0,60
11.	11	Meldernieki – Atvari - Beķerāni	5,60
12.	12	Priežkalni - Grāvlejas	2,60
13.	15	Macpīgas - Sudrabkalns	0,50
14.	16	Liepaiņi - Kaņepes	2,10
15.	17	Macpīgas - Pormales	0,80
16.	18	Pūpoliņi - Grantnieki	0,50
17.	19	Aveni - Bieranti	1,20
18.	20	Puļpāni – Andžāni - Mālkalni	1,40
19.	22	Teika – Mednieki - Ezernieki	1,50
20.	25	Zeltiņi – Buivāni	0,50
21.	28	Gambija - Daugava	1,80
22.	29	Vanagi - Daugava	0,20
23.	32	Kalnzemji – Līdumnieki - Apšukalni	1,20
24.	35	Grāvlejas – Zemturi - Zaķēni	4,50
25.	41	Pūpoliņi - Daugava	0,30

Sēlpils pagastā visi autoceļi ir ar grants vai grunts segumu. Kopējais pašvaldības ceļu garums Sēlpils pagastā ir 76,350 km. Pagasta īpašumā ir viens tilts. Tā garums ir 18 m.

Ielu kopgarums pagastā ir 5.17 km. 1.27 km no tām ir asfaltētas, pārējās – ar grants segumu.

Tabula Nr. 5.3.

Sēlpils pagasta pašvaldības ielu saraksts

NR.	NOSAUKUMS	KM NO	KM LĪDZ	GARUMS KM	SEGUMS	PLATUMS M	BRAUKTUVES LAUKUMS M ²
1	Pētera Barisona iela	0	0,57	0.57	asfalts	6	3420
	Pētera Barisona iela	0.57	0.84	0.27	grants	6	1620
2	Bērzu iela	0	0.435	0.50	grants	4	2000
3	Oskara Valdmaņa iela	0	0.35	0.35	asfalts	5	1750
4	Zaļā iela	0	0.65	0.60	grants	5	2400
5	Smaidu iela	0	0.17	0.19	grants	4	760
6	Saulstaru iela	0	0.17	0.19	grants	4	760
7	Ziedu iela	0	0.345	0.35	grants	4	1400
8	Sudrabkalna iela	0	0.005	0.05	asfalts	4	200
	Sudrabkalna iela	0.05	0.86	0.81	grants	4	3240
9	Rūtu iela	0	0.19	0.19	grants	4	760
10	Centra iela	0	0.30	0.30	grants	6	1800
	Centra iela	0.30	0.60	0.30	asfalts	6	1800
	Centra iela	0.60	1.10	0.50	grants	6	3000

Līdzās šajā tabulā minētajiem pašvaldības ceļiem, ir virkne servitūta ceļu, kuri veiksmīga īpašumtiesību risinājuma gadījumā var tikt klasificēti kā pašvaldības ceļi. Pašvaldības ceļu tīkla attīstības mērķis – iespēju robežās nodrošināt piekļuvi pa pašvaldības ceļu līdz katrai esošai vai jaunveidojamai zemes vienībai.

Pēdējos gados, pieaugot satiksmes intensitātei uz pagasta autoceļiem, to stāvoklis turpina pasliktināties. Ziemas sezonā vairāki pagasta ceļi, īpaši – mazāk apdzīvotajā pagasta dienvidu daļā, ir grūti izbraucami. Tieši sliktais ceļu stāvoklis ir viens no apstākļiem, kas kavē ātrāku saimnieciskās dzīves (īpaši – tūrisma jomas) attīstību.

DZELZCEĻŠ

Sēlpils pagastu šķērso dzelzceļā līnija Krustpils – Jelgava. Pagasta teritorijā atrodas divas dzelzceļa stacijas – Daugava un Sēlpils. Pēc tam, kad tika pārtraukti pasažieru pārvadājumi maršrutā Krustpils - Jelgava, pa šo dzelzceļu notiek tikai kravas pārvadājumi. Pēdējos gados šī dzelzceļa līnija kļuvusi par vienu no galvenajām transporta maģistrālēm, kas apkalpo Ventspils ostu.

Tā kā dzelzceļš tiek izmantots dažāda veida, t.sk. arī bīstamo kravu pārvadājumiem, tad tas ir uzskatāms par riska objektu. Iespējamās avārijas gadījumā problēmas var radīt apstākļi, ka Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesti un citas par bīstamo situāciju likvidēšanu atbildīgās institūcijas bāzējas tālu no Sēlpils pagasta un to rīcībā nav visa šāda veida negadījumu likvidēšanai

nepieciešamā inventāra. Par bīstamu riska objektu jāuzskata Zeļķu dzelzceļa tilts pār Daugavu.

GĀZES APGĀDE

Pagasta Ziemeļaustrumos pašvaldības teritoriju šķērso īss gāzes vada posms. Padomju gados tas tika veidots kā maģistrālā gāzes vada Rīga – Daugavpils atzars ar mērķi apgādāt ar gāzi Salas ciemu. Šobrīd tas ir slēgts un Salas ciema apgādei tiek izmantots cits gāzes vads. Šis gāzes vada atzars atslēgts no ekspluatācijas 2001.gadā, bet ir saglabāts gāzesvada statusā ar ekspluatācijas aizsargjoslu 5 m, kā arī saglabāta gāzesvada elektrosaimniecība.

Šobrīd pagastā nav tādu potenciālo gāzes patērētāju, kuru pieprasījums pēc gāzes dotu ekonomisku pamatojumu gāzes vada plānošanai. Gadījumā, ja attīstīsies ražošana un šāds pieprasījums radīsies, gāzes vadu no slēgtā gāzes vada atzara vai Salas ciema uz Sēlijas ciemu iespējams izbūvēt valsts autoceļa P 76 nodalījuma joslā, citās zemēs – saskaņojot to ar zemes īpašnieku.

SABIEDRISKAIS TRANSPORTS

Pēc pasažieru pārvadājumu izbeigšanas dzelzceļa maršrutā Krustpils – Jelgava vienīgais sabiedriskā transporta veids Sēlpils pagastā ir satiksmes autobusi. Pasažieru pārvadājumus ar autobusiem pagastā nodrošina Jēkabpils autobusu parks un k/s „Toms”.

Tabula Nr. 5.4.

Sabiedriskā transporta intensitāte Sēlpils pagasta ciemos:

Apdzīvota vieta	Sabiedriskā autotransporta intensitāte (reizes nedēļā)		
	Uz Jēkabpili	Uz Aizkraukli	Uz Rīgu
Sēlija	43	14	1
Sēlpils	26		
Līkumi	19		

Saskaņā ar CSDD sniegto informāciju, 2004. g. sākumā Sēlpils pagastā bija reģistrēti 309 transporta līdzekļi – 257 vieglie automobiļi, 33 kravas automobiļi, 2 autobusi, 7 piekabes un puspiekabes, 10 motocikli un tricikli jeb vidēji 2.7 transporta līdzekļi uz 10 pagasta iedzīvotājiem.

SAKARU INFRASTRUKTŪRA, ENERĢĒTIKA

Stacionāros telefona pakalpojumus Sēlpils pagastā piedāvā SIA „Lattelekom”. Telefona vadu tīkls aptver visas lielākās pagasta apdzīvotās vietas, taču sakaru kvalitāte ne vienmēr ir apmierinoša. Sēlpils pagastā atrodas 1 automātiskā telefona centrāle (ATC), 2007.gadā Sēlpils pagastā bija 178 sakaru lietotāji.

Interneta sakaru pakalpojumus pagasta teritorijā šobrīd piedāvā SIA *Lattelekom*, tie ir pieejami visos pagasta ciemos, pamatskolā un virknē saimniecību. Pēdējo gadu laikā interneta pieejamība pagastā ir strauji uzlabojusies, ieceres piedāvāt savus pakalpojumus Sēlijas ciemā ir arī citiem interneta pakalpojumu nodrošinātājiem. Neraugoties uz pozitīvajām pārmaiņām, interneta pieejamība un kvalitāte pagastā ir ievērojami zemāka nekā vairumā Eiropas valstu lauku teritorijās un to uzlabošana ir uzskatāma par priekšnosacījumu lauku teritoriju attīstībai.

Lielākajā daļā pagasta teritorijas ir pieejami pietiekami kvalitatīvi mobilo sakaru operatoru LMT, Tele2 un Bite GSM pakalpojumi. Netālu no Sēlijas ciema atrodas LMT un Tele 2 sakaru torņi. Bite GSM piedāvātie pakalpojumi pietiekamā kvalitātē pieejami tikai pagasta ziemeļu daļā.

Pagasta teritoriju ar elektroenerģiju apgādā AS „Sadales tīkls” Ziemeļaustrumu reģions.

Pagasta elektrotīkls sastāv no 20 kV elektropārvades līnijām, kas sniedzas līdz lielākajām pagasta apdzīvotajām vietām, 20/0.4 kV transformatoriem un 0.4 kV elektropārvades līnijām, kas transformatorus savieno ar gala patērētājiem. Pagasta teritorija ir elektrificēta – elektroapgāde ir nodrošināta visās apdzīvotajās saimniecībās.

Pagasta teritoriju ziemeļu daļā šķērso maģistrālā 110 kV elektropārvades līnija, kas posmā no Līkumiem līdz Staburaga pagasta robežai izvietota paralēli Daugavai. Sēlijas ciemā atsevišķās vietās elektroapgādi nodrošina apakšzemes kabeļi, bet pārējā pagasta teritorijā – gaisa vadu līnijas.

Saskaņā ar MK 1998. g. noteikumiem Nr.415, elektrisko tīklu valdītājam elektrolīniju trases mežos ir jāuztur ugunsdrošā stāvoklī un jāattīra no krūmiem un kokiem, jāizcērt bīstamie koki, kuri aug ārpus elektrolīniju trasēm, bet var krist uz to vadiem vai balstiem. Ugunsdrošā stāvoklī jāuztur un no krūmiem un kokiem jāattīra kabeļlīniju trases 4 m platā joslā.

Jaunu elektroietaišu pieslēgšana un atļautās slodzes palielināšana AS *Sadales tīkli* tīklam notiek saskaņā ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2005. g. lēmumu Nr. 302 *Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas sistēmas dalībniekiem*.

Energoapgādes komersantam (šajā gadījumā – „Sadales tīkli”) ir nekustamā īpašuma servitūta tiesības ierīkot, attīstīt un ekspluatēt energoapgādes uzņēmuma objektus.

Plānojot jaunu objektu būvniecību, ir nepieciešams paredzēt vietu inženierkomunikāciju koridoriem.

Neatkarīgi no noteiktā aizsargjoslu platuma, darbs ar celšanas mehānismiem 30 m platā joslā no gaisvadu elektrolīnijas malējā vada pirms darba sākšanas ir jāaskaņo ar attiecīgo elektrisko tīklu valdītāju. Veicot darbus aizsargjoslās, kuru dēļ nepieciešama objektu aizsardzība, tie jāveic pēc saskaņošanas ar attiecīgā objekta īpašnieku.

Sēlpils pagasta teritorijā atrodas pasta nodaļa „Sēlija”, kas nodrošina pasta pakalpojumus visā pagasta teritorijā.

ŪDENSAPGĀDE UN KANALIZĀCIJA, SILTUMAPGĀDE

Sēlpils pagasta ciematos centralizētos ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus nodrošina Sēlpils pagasta padome, Līkumu ciemā – pašvaldības aģentūra bāreņu nams „Līkumi”. Pagasta ciemu kanalizācijas sistēmu apraksts sniegts paskaidrojuma raksta sadaļā „Vides aizsardzība”.

Pagasta teritorijā vairs nedarbojas centralizētās siltumapgādes un karstā ūdens apgādes sistēmas. Daudzdzīvokļu māju apkurei ir iekārtoti apkures katli vai individuālā apkure dzīvokļos. Pagastā apkurei tiek izmantots cietais kurināmais, galvenokārt – malka.

Sēlijas ciemā darbojas centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas. Ūdensapgādes sistēma apkalpo 184 iedzīvotāju. Ūdensvadu kopgarums ciemā ir 3.86 km. (2165 m – tērauda, bet 1695 m – PVC cauruļvadi). Ūdens patēriņš ciemā 2003. g. sastādīja 10620 m³. Sēlijas ciema ūdenstornis ir izbūvēts 1965. g., pārbūvēts astoņdesmito gadu vidū. Ūdenstornis ir novecojis un atrodas sliktā stāvoklī. Darbojošā artēziskā urbuma dziļums ir 44 m, bet rezerves urbuma dziļums – 130 m. Šobrīd tiek izmantota ~ 1/3 no atļautā ūdens ieguves daudzuma. Tā kā ciema ūdenssistēma ir novecojusi, tad tajā ir korozijas izraisīts mehāniskais piesārņojums.

Sēlpils ciemā ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas apkalpo 27 cilvēkus vienīgajā ciema daudzdzīvokļu mājā. Artēziskais urbums, kura dziļums ir 47 m, izbūvēta 1971. g. Ūdensvadu caurules 575 m kopgarumā ir no PVC materiāla. Ūdens patēriņš 2003. g. sastādīja 20 m³. Sēlpils pagasta teritorijas plānojums paredz nepieciešamību veikt Sēlpils ciema NAI rekonstrukciju. Sēlpils ciema NAI rekonstrukcija un darbības uzlabošana kā viens no virszemes ūdens kvalitātes uzlabošanai veicamajiem pasākumiem minēts arī „Daugavas baseina apsaimniekošanas plānā”.

Sēlpils pamatskolas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas apkalpo 18 patstāvīgos iedzīvotājus. Artēziskais urbums, kura dziļums ir 60 m, atrodas 50 m no Sēlpils pamatskolas. Saskaņā ar Valsts aģentūras „Sabiedrības veselības aģentūra” Jēkabpils filiāles veikto analīžu rezultātiem dzeramā ūdens piesārņojums (dzelzs saturs – 4.80 mg/l, ūdens duļķainība – 25.98 mg/l, amonija jonu koncentrācija – 1.32 mg/l u.c. rādītāji) atbilst normām.

Līkumu ciema ūdensapgāde tiek nodrošināta no diviem artēziskajiem urbumiem – Līkumi I (ar ūdens lietošanas daudzumu 75,24 m³/dnn. un 27462,6 m³/gadā) un Līkumi II (rezerves).

Tabula Nr. 5.5.
Artēziskie urbumi (avots: LVĢMA)

Nr. p. k.	Nr. LVĢMA datu bāzē	Urbums	Urbšanas gads	Debits litri/sek.	Dziļums	Statuss	Apsaimniekotājs
1.	13031	Ķesteri (Sēļi)	1976	3	60	Izmanto	SIA „Sēļi”
2.	13032	Buivāni	1987	2	43	Izmanto	Ks „Taborkalns”
3.	13043	Sēlpils pienotava	1939	1,5	32	Izmanto	Sēlpils PKS
4.	13447	Līkumi I	1969	5	100	Izmanto	PA Bāreņu nams „Līkumi”
5.	13448	Līkumi II	1987	3	95	Izmanto	
6.	13509	Sēlpils pamatsk. dzīv. māja	1975	5	60	Izmanto	Sēlpils pagasta padome
7.	13510	Sēlpils mehāniskās darbnīcas	1971		47	Izmanto	IU „Sēlpils darbnīcas”
8.	13511	Krīvi	1965	1,5	44	Izmanto	Sēlpils pagasta padome
9.	13512	Sēlpils - centrs	1965	5,9	130	Izmanto	
10.	16442	Bisenieki	1967	4	67	Tamponēts	
11.	16453	Karogi	1970	1,5	80	Tamponēts	
12.	16573	Sēlpils dzelzceļa stacija	1974	1,7	35	Izmanto	Latvijas Dzelzceļš
13.	16762	Sēļi	1987	2	29	Izmanto	SIA „Sēļi”
14.	19132	Silava (bāreņu nams)	1986	5	35	Neizmanto	
15.	19141	Plāteri	1967	2	47	Tamponēts	
16.	21424	Ģercāni	2005	1,3	37	Izmanto	Viesturs Bremze
17.	11077	Dekšņi	1968	2	70	Neizmanto	
18.	22078	Ferma Gretes	1966	3,4	100	Tamponēts	
19.	22079	Pureņi	1988	1,5	65	Izmanto	z/s „Pureņi”
20.	22080	Sudrabkalni	1987	2	45	Neizmanto	Sēlpils pagasta padome
21.	22081	Pureņi	1991	2	50	Izmanto	z/s „Pureņi”
22.	22517	Līciši	1969	2,1	40	Tamponēts	
23.	22573	Celmiņi	1965	1	64	Tamponēts	
24.	22574	Buivāni	1965	3,2	45	Izmanto	ks

							„Taborkalns”
25.	22582	Līkumi III	1964	2	50	Izmanto	PA Bāreņu nams „Līkumi”
26.	22590	Dzelzceļa stacija „Daugava”	1982	1,5	20	Izmanto	Latvijas Dzelzceļš
27.	24122	Rieksti	1997	1	21	Izmanto	Gunārs Avotiņš
28.	24535	Kraujas	2008	1	38	Izmanto	z/s „Kraujas”
29.	24584	Aizkārkļi	2008	1	70	Izmanto	z/s „Aizkārkļi”
30.	25301	Skudras	2007	1,3	21	Izmanto	z/s „Skudras”
31.	25344	Vīnkalni	2007	1	72	Izmanto	z/s „Vīnkalni”
32.	25554	Āreskalni	2008	1	38	Izmanto	Andris Lapkovskis

Dūņas no NAI tiek kompostētas un izmantotas pašvaldības apstādījumu mēslošanai. Tās iespējams izmantot arī lauksaimniecības vajadzībām. Notekūdeņu dūņu izmantošana ir veicama saskaņā ar MK 2005. Gada noteikumiem Nr. 362 „Noteikumi par notekūdeņu dūņu un to komposta izmantošanu, monitoringu un kontroli”.

Sēlpils pagasta teritorijā esošie artēziskie urbumi ir attēloti pagasta teritorijas plānojuma grafiskajā materiālā.

Sēlpils pagasta teritorijas plānojums paredz:

- Veikt ūdensvadu un kanalizācijas vadu rekonstrukcijas pasākumus;
- Nodrošināt izmantojamo artēzisko urbumu uzturēšanu kārtībā, nodrošināt urbumu atceru hermetizāciju un nepieļaut pazemes ūdeņu piesārņošanu;
- Nodrošināt neizmantojamo artēzisko urbumu tamponēšanu.

6. VIDES AIZSARDZĪBA

GAISA KVALITĀTE

Cilvēku saimnieciskās darbības rezultātā atmosfērā izdalītos dažādu vielu izmešus gaisā var iedalīt divās grupās – stacionārie un mobilie izmešu avoti. Sēlpils pagastā nav tādu stacionāro izmešu avotu, kuri radītu būtisku apkārtējās vides piesārņojumu. Nozīmīgākie mobilie izmešu avoti pašvaldībā ir autostransports un dzelzceļa satiksmes līdzekļi.

Pašvaldības teritorijā nav gaisa kvalitāti būtiski ietekmējošu ražošanas objektu.

Apkures sistēmu radītie CO₂ izmešu apjomi pagastā pēdējo gadu desmitu laikā, daudziem apkures sistēmu lietotājiem pārejot uz efektīvākiem apkures risinājumiem un malkas apkuri, ir būtiski samazinājušies. Pēc kolhoza likvidācijas apkure pagasta centrā ir decentralizēta, galvenais kurināmais – malka.

Pašvaldības teritorijā ir iespējams smakas piesārņojums. Iespējamais tā avots – cūku komplekss „Stiebrīņi”.

Lai novērstu iespējamo gaisa piesārņošanu, nepieciešams nodrošināt vides aizsardzības prasību ievērošanu esošo un potenciālo apkures sistēmu izmantošanā un esošajos un potenciālajos ražošanas uzņēmumos, kā arī nepieļaut tehniskajām prasībām neatbilstošu transporta līdzekļu izmantošanu pagasta teritorijā.

VIRSZEMES ŪDEŅI

Ūdens tiek piesārņots, ja vielas vai fizikāli apstākļi tādā pakāpē ietekmē ūdeņu sastāvu, ka tiek ietekmēta to ekosistēmu funkcionēšana, vai arī tiek ierobežotas ūdens izmantošanas iespējas konkrētajiem mērķiem. Atkarībā no piesārņojuma veida izšķir *ķīmisko, fizikālo un bioloģisko piesārņojumu*.

Ķīmisko piesārņojumu rada ķīmisko vielu nokļūšana vai atrašanās ūdeņos. Atkarībā no piesārņojošo vielu īpašībām izšķir piesārņojumu ar neorganiskām vielām (biogēno elementu savienojumiem, neorganiskajiem sāļiem, kaitīgajiem (toksiskajiem) mikroelementiem, radionukleīdiem) un organiskām vielām (bioloģiski viegli degradējamām vielām, naftas produktiem, pesticīdiem, virsmas aktīvām un citām vielām). Tieši padomju gados ūdenstilpnēs iepludinātais organiskais piesārņojums ir viens no apstākļiem, kas paātrina pagasta ezeru, īpaši – Baltiņu ezera – eutrofikāciju.

Fizikālais piesārņojums saistās ar fizikālo faktoru, piemēram, temperatūras iedarbību uz ūdeņiem.

Bioloģisko piesārņojumu rada konkrētajam ūdeņu veidam netipisku dzīvo organismu, piemēram, vīrusu, baktēriju, nokļūšana tajā. Izšķir divu veidu piesārņojuma avotus: *punktveida un difūzā piesārņojuma*.

Tipiski ūdens piesārņojuma punktveida avoti ir cauruļvadi, caur kuriem ūdenskrātuvēs tiek ievadīti notekūdeņi. Grūtāk nosakāmi ir difūzie piesārņojuma avoti – piemēram – virszemes notece no lauksaimniecības zemēm.¹¹

¹¹ www.sva.lv

Kolhozu saimniekošanas laikā virszemes ūdeņu kvalitāti pagastā apdraudēja nesamērīga minerālmēslu lietošana lauksaimniecībā, taču pēdējo 15 gadu laikā šāda veida piesārņojums dabā nonāk retāk. Pēdējos gados pagasta ūdenstilpnēs un ūdenstecēs pastiprināts piesārņojums nav konstatēts.

Sēlijas ciema kanalizācijas sistēma ir izbūvēta 1986. g. Kanalizācijas sistēma, kuras kopgarums ir 2.69 km, apkalpo 134 ciema iedzīvotājus. Pašplūsmas kanalizācijas cauruļvadi ir no keramikas materiāliem, bet spiedvadi 166 m kopgarumā – no tērauda. Reljefa īpatnību dēļ ciema kanalizācijas sistēmas vajadzībām ir izbūvētas divas kanalizācijas sūkņu stacijas. 2003. g. uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām tika novirzīti 10356 m³ notekūdeņu. Notekūdeņi tiek attīrīti ar bioloģisko attīrīšanas iekārtu KU – 200 ar diviem pēcattīrīšanas biodīķiem palīdzību. Attīrītie notekūdeņi nonāk Piksteres upē.

NAI attīrīšanas kvalitāte Sēlijas ciemā būtiski uzlabojusies pēc projekta “Ūdenssaimniecības attīstība Sēlpils pagasta Sēlijas ciemā”, kas īstenots sadarbībā ar Latvijas vides aizsardzības fondu un Vides investīciju fondu. Projekta gaitā tika sakārtota notekūdeņu sistēma Sēlijas ciemā – izbūvēts jauns kanalizācijas kolektors un jauns kanalizācijas spiedvads.

Projekta realizācijas galvenie ieguvumi ir novērsta neattīrītu notekūdeņu noplūde apkārtējā vidē, likvidēti smakas veidošanās avoti Sēlijas ciemā un kopumā uzlabota dzīves kvalitāte iedzīvotājiem.

Sēlpils ciema kanalizācijas sistēma pēdējo reizi rekonstruēta pagājušā gadsimta astoņdesmitajos gados. Sistēma darbojas pašteces režīmā. Kanalizācijas vadi izbūvēti no keramikas caurulēm. Ciemā nedarbojas centralizētās attīrīšanas iekārtas un notekūdeņi caur meliorācijas grāvi nonāk Piksteres upē. Sēlpils ciema notekūdeņu sistēmas sakārtošana ir viena no pašvaldības investīciju prioritātēm.

Līkumu ciemā notekūdeņu attīrīšanu nodrošina NAI BIO – 100 ar jaudu 100 m³/dnn. ar četriem bioloģiskiem dīķiem (I pakāpes bioloģisko dīķu apjoms 200m³ x 2 un II pakāpes bioloģisko dīķu apjoms 450m³ x 2) ekspluatācijai. Nozīmīgākie piesārņojuma veidi Līkumu ciemā ir saistīti ar ķīmisko veļas, trauku u.c. mazgāšanas līdzekļu pielietošanu.

Pēc bioloģiskajiem dīķiem attīrītie notekūdeņi caur 100 m garu grāvi ieplūst Daugavas upē.

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu attīrīšanas pakāpe ir pietiekama. Pēc attīrīšanas iekārtām piesārņojošās vielas koncentrācija ūdenī nepārsniedz emisijas robežvērtības komunālajiem notekūdeņiem, kuri noteikti MK 2002.gada 22.janvāra noteikumu Nr.34 “ Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī “ 5.pielikumā.

Privātajās mājās un uzņēmumos, kuri neizmanto centralizēto ūdensapgādi un kanalizāciju, kanalizācijas risinājumi ir ļoti atšķirīgi un to efektivitāte – grūti kontrolējama. Turpmāko 12 gadu laikā nepieciešams novērst notekūdeņu iesūcināšanu gruntī - nepieciešams nodrošināt hermētiski noslēgtas kanalizācijas tvertnes, no kurām notekūdeņi tiktu izvadīti uz NAI.

Sadzīves notekūdeņus bez Lauku atbalsta dienesta saskaņojuma meliorācijas tīklā ievadīt aizliegts.

SADZĪVES ATKRITUMI

Teritorijas uzkopšanu, ielu tīrīšanu Sēlpils pagastā veic Sēlpils pagasta padome, bet atkritumu apsaimniekošanu un izvešanu – SIA „Jēkabpils pakalpojumi”. Atkritumi tiek deponēti Sēlpils pagasta teritorijā esošajā izgāztuvē „Plaušu kalns”. Šī izgāztuve atrodas veca karjera vietā starp Plaušu kalniem netālu no Vīķu ezera un tajā tiek deponēti atkritumi arī no Jēkabpils pilsētas un vairākiem apkārtējiem pagastiem.

Pēdējos gados izgāztuvē deponēto atkritumu apjomi stabili pieaug. 2005. g. izgāztuvē „Plaušu kalns” deponēti atkritumi 7910 t apjomā, bet 2006. gadā - 8050 t apjomā.

Tā kā izgāztuvē nav nodrošināta pietiekama hidroizolācija, tad izgāztuve apdraud gruntsūdeņu, pazemes ūdeņu un augsnes kvalitāti. Izgāztuves apkārtnē ir konstatēts gruntsūdens piesārņojums.

Saskaņā ar ES direktīvām un *Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2003. – 2012. g. laikā līdz 2009. g. ir jāslēdz vietējās atkritumu izgāztuves un atkritumu deponēšanai jāizveido reģionālie poligoni. Savukārt laikā no 2009. – 2012. gadam ir jāveic līdz tam laikam slēgto atkritumu izgāztuvju - Sēlpils pagastā esošās izgāztuves „Plaušu kalns” rekultivācija.*

Ne vēlāk kā līdz ar reģionālā atkritumu savākšanas poligona darbības uzsākšanu ir nepieciešams pāriet uz atkritumu šķirošanu. Atkritumu šķirošanas vietas nepieciešams izveidot un konteinerus atkritumu šķirošanai novietot vismaz visos pagasta ciemos un pie Sēlpils pamatskolas.

Lai mazinātu atkritumu radītos draudus apkārtējai videi, nav pieļaujama sadzīves atkritumu sajaukšana ar bīstamajiem atkritumiem.

Atkritumu apsaimniekošana nedrīkst negatīvi ietekmēt vidi, tai skaitā:

- radīt apdraudējumu ūdeņiem, gaisam, augsnei, kā arī florai un faunai;
- radīt traucējošus trokšņus vai smakas;
- nelabvēlīgi ietekmēt ainavas;
- piesārņot un piegružot vidi.

Pagasta teritorijā nav iestāžu vai uzņēmumu, kuru darbības rezultātā bīstamie atkritumi rastos lielā apjomā. Vietās, kur tādi rodas nelielā daudzumā, tos nepieciešams uzglabāt piemērotā tvertnē līdz izvešanai uz to savākšanas vai pārstrādes vietām.

Sēlpils pagasta teritorijā nav slēgto atkritumu izgāztuvju.

Dzīvnieku liķi pagasta teritorijā tiek savākti un izvesti centralizēti. Nav pieļaujama patvaļīga dzīvnieku liķu aprakšana vai iznīcināšana citos veidos.

TROKŠŅA, VIBRĀCIJAS UN SMAKU PIESĀRŅOJUMS

Trokšņa un vibrācijas piesārņojuma mērījumi pašvaldības teritorijā nav veikti. Potenciālie šī veida piesārņojuma radītāji – autoceļi, dzelzceļš, cūku komplekss „Stiebrīņi”.

AUGSNES UN GRUNTS PIESĀRŅOJUMS

Pēc kolhozu sistēmas sabrukuma lauksaimniecības radītais augsnes piesārņojums ar minerālmēsliem u.c. ķīmiskām vielām ir būtiski samazinājies.

Šobrīd lielākie potenciālie augsnes un grunts piesārņotāji ir fiziskas un juridiskas personas, kas nekontrolēti novada kanalizācijas ūdeņus dabā.

POTENCIĀLI PIESĀRŅOTĀS VIETAS

Saskaņā ar LVĢMA informāciju, kolhoza saimnieciskās darbības rezultātā Sēlpils pagastā radusies virkne potenciāli piesārņotu vietu.

Tabula Nr. 6.1.

Potenciāli piesārņotās vietas Sēlpils pagastā (avots: www.lvgma.gov.lv)

Nr.	Objekts	Īpašnieks	Statuss
1.	Cieto un sadzīves atkritumu izgāztuve „Plaušu kalns”	Sēlpils pagasta padome	Darbojas
2.	Sēlpils darbnīcas (DUS)	Janīna Petrova,	Slēgts
3.	Cūku komplekss „Stiebrīņi”	SIA „Sēļi”	Darbojas
4.	Amonija uzglabāšanas vieta „Grotāni”	Biruta Lismane	Slēgts
5.	Minerālmēslu noliktava Sēlijā (objekts vairs nav uzskatāms par potenciāli piesārņotu)	Sēlpils pagasta padome	Slēgts
6.	Agrākā DUS „Gundegas”	SIA „Sēlijas degviela”	Slēgts
7.	Pesticīdu noliktava „Gretes”	Skaidrīte Bērziņa	Slēgts
8.	Amonija uzglabāšanas vieta „Apsītes”	Zoja Sirmonte	Slēgts
9.	Pesticīdu noliktava „Dāburi”	Brigita Spravnika	Slēgts
10.	Agrākā DUS „Dāburi”	Sēlpils pagasta padome	Slēgts

Precīzāka informācija par izgāztuvi „Plaušu kalns” var lasīt Paskaidrojuma raksta sadaļā „Sadzīves atkritumi”.

Sēlpils darbnīcas atrodas Sēlpils ciemā, kolhoza laikos objektā 22 gadus atradusies DUS. Šobrīd uzpildes mucas ir demontētas, arī agrākā pesticīdu noliktava „Gretes” ir nojaukta. Visi tabulā minētie objekti, izņemot minerālmēslu noliktava Sēlijā, kura vairs nav uzskatāma par potenciāli piesārņotu teritoriju, ir attēloti teritorijas plānojuma grafiskajā daļā.

Plānojot būvniecību potenciāli piesārņotajā vietā, ir jāizvērtē iespējamā piesārņojuma koncentrācija objektā un tā tuvumā. Saskaņā ar **Apbūves noteikumu** 4.3.(1) pantu, būvniecība piesārņotā teritorijā ir aizliegta un pirms būvniecības uzsākšanas ir jāveic piesārņotās vietas rekultivācija.

KAPSĒTAS

Kapsētas ir apstādījumi ar īpašu mērķi un tās ir apdzīvotās vietas zaļās zonas daļa.

Saskaņā ar likumu "Par pašvaldībām", kapsētu ierīkošana un uzturēšana ir viena no pašvaldību funkcijām. Pašvaldībām jāparedz, vai būs nepieciešama kapsētas paplašināšana tuvāko 12 gadu laikā, kā arī aizsargjoslas ap kapiem.

Sēlpils pagastā līdzās senajām apbedījumu vietām ir deviņas kapsētas. Četrās no tām turpinās apbedīšana, bet piecas ir slēgtas.

*Tabula Nr. 6.2.
Kapsētas pagasta teritorijā*

KAPSĒTAS NOSAUKUMS	PLATĪBA HA	ZEMES ĪPAŠNIEKS	IZMANTOŠANA
Sēlpils	1.8	pašvaldība	tiek izmantota
Tilpi	0.7	pašvaldība	tiek izmantota
Zaķēni	0.8	pašvaldība	tiek izmantota
Bisenieki	0.1	pašvaldība	tiek izmantota
Sēlpils vecie kapi	0.3	pašvaldība	slēgta
Gretes	0.1	pašvaldība	slēgta
Elkšņi	0.1	pašvaldība	slēgta
Pie „Ilgām”	0.1	privātīpašums	slēgta
Pāķu kalns	0.1	privātīpašums	slēgta
Tilpu vecā kapsēta	0.2		slēgta
Tīreļu kapsēta			slēgta

Lielākā pagasta kapsēta ir Sēlpils kapi, kas atrodas Daugavas krastā pie Vecsēlpils, līdzās Sēlpils vecajiem kapiem. Šī ir arī vienīgā pagasta kapsēta, kurā tiek veikti regulāri apbedījumi. 2003. g. tika veikta kapsētas teritorijas paplašināšana.

Visas izmantojamās pagasta kapsētas ir iežogotas un atrodas labā stāvoklī. Visām četrām kapsētām, kuras tiek izmantotas pašlaik vai tikušas izmantotas pēdējo 25 gadu laikā, ir noteiktas un kartogrāfiskajā materiālā attēlotas aizsargjoslas.

12 gadu laika posmā kādas no Sēlpils kapsētām paplašināšana plānota netiek.

Dzeramā ūdens piesārņojums akās kapsētu tuvumā nav konstatēts.

Lai uzlabotu kapsētu iekārtojumu, pie tām nepieciešams izveidot atkritumu savākšanas laukumus un novietot konteinerus.

7. ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS

Sēlpils pagastā atrodas ievērojamas dabas vērtības un objekti, kuriem ir vai var tikt piešķirts īpaši aizsargājamo dabas teritoriju statuss.

Mikroliegumam „Vecsēlpils”, kurš atrodas pagasta ziemeļrietumu daļā, ir piešķirts Natura 2000 teritorijas statuss.

Sēlpils pagasta dienvidaustrumu daļā, netālu no robežas ar Salas pagastu, atrodas 3 mikroliegumi. Informācija par sugām un biotopiem, kuru aizsardzībai ir izveidoti mikroliegumi, ir iegūstama MK 2001. gada noteikumos Nr. 45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” 41. punktā noteiktajā kārtībā un teritorijas plānojumā atspoguļota netiek.

Saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 21. pantu un 2001. g. MK noteikumiem Nr. 45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” 35. punktu, veicot teritoriālo plānošanu, zemes ierīcību un meža apsaimniekošanu un visu veidu projektēšanas darbus, jāievēro īpaši aizsargājamās teritorijas un mikroliegumu izvietojums, to aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kā arī jāņem vērā īpaši aizsargājamo sugu un biotopu aizsardzības prasības.

Ošānu (Rožu) purvā, kurš plešas uz Sēlpils un Salas pagastu robežas, ir izveidots dabas liegums – Natura 2000 teritorija „Rožu purvs”. Dabas liegums atrodas Salas pagasta teritorijā, taču tā robeža aptuveni 2 km garumā iet pa abu pašvaldību administratīvo robežu.

Sēlpils pagastā atrodas arī virkne citu ievērojamu dabas teritoriju un objektu - Zvejnieku līcis, Krīvu parks, Liepkalnu parks, Sudrabkalns, bērzu birzs gar Rūtu ielu Sēlijas centrā un bērzu birzs gar Bērzu ielu Sēlijas centrā, Barisona priede (pie kuras miris ievērojamais komponists Pēteris Barisons) Ezernieku dižakmens (Velnakmens), Plāteru karsts, Plāteru līcis un tā apkārtnē, Plāteru senkapi, Gretes kapi, Krustalīcis (kaļķiežu atsegums Daugavas krastā posmā no Zvejnieklīča līdz Piksteres upei), Babrānu pilskalns, Ķuncu senvieta, Taborkalns (Dābora kalns) un citi objekti. Pagasta padome pieļauj iespēju, ka šiem objektiem tiktu piešķirts dabas parku vai dabas pieminekļu statuss un rekomendē to saglabāšanu pašreizējā veidolā. Ir atļauta parku rekonstrukcija un veco/bīstamo koku nociršana.

Bioloģiski vērtīgie zālāji pagasta teritorijā konstatēti 16 vietās, to kopējā platība sastāda 20,4 ha.

Sēlpils pagasta teritorijā atrodas četri valsts nozīmes īpaši aizsargājamie dižkoki.

Tabula Nr. 7.1.
Dižkoki Sēlpils pagasta teritorijā

NR.	DIŽKOKS	STUMBRA APKĀRTMĒRS	ATRAŠANĀS VIETA	STĀVOKLIS
1.	Parastais ozols	5,25 m	Uz saimniecības „Kalēji” zemes	Labs
2.	Parastais ozols	5,55 m	Uz saimniecības „Kalēji” zemes	Labs
3.	Parastais	6,30 m	Pie mājām „Kalēji”	Apmierinošs

	ozols			
4.	Parastā liepa	5,60 m	Pie Sēlpils baznīcas, uz Sēlpils ev.-lut. draudzes zemes.	Koka stumbrs ir bojāts

Dižkoku aizsardzības noteikumi ir aprakstīti Sēlpils pagasta teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu sadaļā Nr. 4.42.

8.KULTŪRVĒSTURES MANTOJUMS, KULTŪRAS PIEMINEKĻI

Sēlpils pagasta atrašanās stratēģiski izdevīgā vietā Daugavas krastā ir veicinājusi bagātīga kultūrvēsturiskā mantojuma rašanos.

Kultūras mantojuma lielākā un vistiešāk uztveramā daļa ir kultūras pieminekļi: kultūrvēsturiskā ainava un atsevišķas teritorijas, senkapi, kapsētas, parki, vēsturisko notikumu norises un ievērojamu personu darbības vietas, kā arī ēkas un būves, mākslas darbi, iekārtas un priekšmeti, kuriem ir vēsturiska, zinātniska, mākslinieciska vai citāda kultūras vērtība.

Tabula Nr. 8.1.

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts

NR. P. K.	PIEMINEKĻA NOSAUKUMS	VALSTS AIZSARDZ. NR.	K/N	ĪPAŠNIEKS
Valsts nozīmes arheoloģijas pieminekļi				
1.	Sēlpils pilskalns un viduslaiku pils – Daugavas salā pret Sēlpils lut.baznīcu, valsts aizsardzības,	Nr.940.		Sēlpils pagasta padome
2.	Avenu senkapi – pie Aveniem	Nr.941.	5690 003 0136	Velta Vilkapētere
3.	Babrānu pilskalns – pie Babrāniem	Nr.942.	5690 002 0026	Aina Matule
4.	Jozupu senkapi – pie Baltezeriem	Nr.943.	5690 003 0036	Staņislava Zaķēna
5.	Baltiņu apmetne I un Velna akmens – kulta vieta, pie Baltiņiem.	Nr.944.	5690 007 0042	Mirdza Lācīte
6.	Baltiņu apmetne II – pie Baltiņiem.	Nr.945.	5690 007 0042	Mirdza Lācīte
7.	Čakstēnu senkapi – pie Čakstēniem	Nr.949.	5690 004 0019	Alfons Vidējais
8.	Ezernieku Velna akmens – kulta vieta – pie Ezerniekiem.	Nr. 950.	5690 002 0025	Vika Vanaga
9.	Gretu senkapi – pie Gretēm	Nr.951.	5690 004 0094	Dzidra Avotiņa
10.	Priekšānu senkapi – pie Grīvniekiem (Priekšāniem)	Nr. 952	5690 004 0075	Ainārs Grūbe
11.	Īlenānu senkapi – pie Īlenāniem	Nr. 954	5690 006 0095	z/s „Griezes”
12.	Krustlīču senkapi – pie Krustlīčiem	Nr. 955	5690 001 0020	Jānis Kalniņš

13.	Sudrabkalns - pilskalns – pie Pormaļiem	Nr. 958	5690 001 0171	Aivars Korsaks
14.	Vizbuļu senkapi – pie Sēlpils luterāņu baznīcas	Nr. 959	5690 002 0073	Mārtiņš Kalniņš
15.	Speldžu apmetne – pie Speldžiem	Nr. 961	5690 005 0015	Anna Lejiņa
Vietējās nozīmes arheoloģijas pieminekļi				
16.	Baltiņu svētavots – pie Baltiņiem	Nr. 946	5690 007 0040	Jānis Polāns
17.	Kukaiņu senvieta – pie bijušajiem „Kukaiņiem”	Nr. 947.	5690 003 0007	Rasma Muižniece
18.	Dārziņu viduslaiku kapsēta – pie „Dārziņiem”	Nr. 948.	5690 005 0207	Irma Lakstīgala
19.	Ķīlāņu senkapi – pie „Ķīlāņiem”	Nr. 953	5690 008 0020	VAS „Latvijas Valsts meži”
20.	Lejasplāteru senkapi – pie „Lejasplāteriem”	Nr. 956.	5690 003 0046	Ēriks Bērziņš
21.	Magoņu senkapi – pie „Magonēm”	Nr. 957.	5690 003 0046	Ēriks Bērziņš
22.	Sidrabiņu senkapi – pie „Sidrabiņiem” (Jērcāniem)	Nr. 960.	5690 004 0047	Mārtiņš Kalniņš

Šobrīd Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības aizsardzībā Sēlpils pagastā atrodas 15 valsts nozīmes arheoloģijas pieminekļi un 7 vietējās nozīmes kultūras pieminekļi.

Ievērojamākais no pagasta arheoloģijas pieminekļiem ir Sēlpils pilskalns ar viduslaiku pilsdrupām. Tas atrodas uz nelielas saliņas Pļaviņu ūdenskrātuvē, iepretī Vecsēlpilij. Kalns, kas pirms HES celtniecības atradās stāvā krastā netālu no brasla, pa kuru vasarās esot bijis iespējams šķērsot Daugavu, bijis apdzīvots jau 9. gadu tūkstoši pirms mūsu ēras. Pagājušā gadu tūkstoša sākumā tur, iespējams, atradusies sēļu pils, bet vācu mūra pils pilskalnā uzbūvēta 1373. g. 1704. g. zviedri pili uzspridzināja un kopš tā laika pils vairs nav atjaunota. Pili, sakopjot tās apkārtni un nodrošinot iespējas pārcelties uz turieni ar laivām, iespējams piedāvāt kā tūristu apskates objektu.

Avenu senkapi atrodas pagasta ziemeļu daļā.

Jozupu senkapi jeb Zviedru kapi atrodas dienvidrietumos no Baltiņu ezera. Izrakumos atrastās senlietas ir attiecināmas uz mūsu ēras 2. - 4. gs.

Baltiņu apmetne I un Baltiņu apmetne II atrodas Baltiņu ezera dienvidu krastā. Tās bijušas apdzīvotas I g.t. pirms mūsu ēras.

Sudrabkalna pilskalns ir atsevišķi stāvošs kalns ar mākslīgi nostāvinātām malām. Kalns atrodas 1 km uz dienvidiem no Sēlijas ciema.

Baltiņu svētavots atrodas netālu no Baltiņu ezera, 200 m no Baltiņu mājām. Agrāk avota ūdenim esot piemītušas dziedinošas spējas, bet pašlaik tas ir izsīcis un aizaudzis.

Galvenie normatīvie akti, kuri regulē ar kultūras pieminekļu izmantošanu saistītos jautājumus ir likums *Par kultūras pieminekļu aizsardzību* un MK

26.08.2003. noteikumi Nr. 474 *Noteikumi par kultūras pieminekļu aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju, valsts pirmpirkuma tiesībām un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu.* Vadlīnijas kultūras pieminekļu turpmākajai izmantošanai nosaka nacionālās programmas *Kultūra 2000. – 2010.* „apakšprogramma „Kultūras mantojuma nostādnes.

Saskaņā ar likuma *Par kultūras pieminekļu aizsardzību* 23. pantu un „Aizsargjoslu likuma” 8. pantu, aizsardzības zona ap valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem lauku teritorijā ir noteikta 500 m. Jebkuru saimniecisko darbību šajā aizsargjoslā var veikt tikai ar VKPAI atļauju.

Vairāki Sēlpils pagasta kultūrvēsturiskie objekti atrodas VKPAI uzskaitē un to apstiprināšana par valsts nozīmes kultūrvēstures pieminekļiem ir projekta stadijā. Pēc šo objektu iekļaušanas kultūras pieminekļu sarakstā uz tiem tiks attiecinātas visas ar kultūras pieminekļu aizsardzību un saglabāšanu saistītās likumdošanas normas.

Vietējās nozīmes Industriālie pieminekļi (projekts):

19. gs. beigas. **Ķīpu vēdzirnavas** Ķīpu kalnā iekļautas arī vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļu saraksta projektā. 19. gs. beigās būvēto dzirnavu mūra konstrukcijas ir sliktā stāvoklī, tāpēc pastiprinātas objekta aizsardzības lietderība ir apšaubāma.

Projekta stadijā esošie Vietējās nozīmes Arhitektūras pieminekļi:

Līkumu muižas (Stablitten) apbūve – bāreņu nams „Līkumi” – kungu māja, saimniecības ēka, pagrabs.

Sēlpils ev. lut. baznīca.

Vecsēlpils muižas apbūve, kurā ietilpst kalte, dzīvojamā māja, saimniecības ēka, kungu mājas pagrabi un parks. .

1850. g. būvētā baznīca atrodas pie Sēlpils kapsētas, netālu no Sēlpils pilsdrupām un pagasta kultūras dzīves centra – Zvejnieklīča. Sēlpils ev.lut. draudze ir uzsākusi baznīcas sakopšanu un atjaunošanu. Pie baznīcas iecerēts izbūvēt pievadceļu un autostāvvietu, artēzisko urbumu un lokālās attīrīšanas iekārtas.

Projekta stadijā esošie vēstures pieminekļi:

Komponista Pētera Barisona kaps (1947. g.) Sēlpils kapsētā. Kapa pieminekļa autors – tēlnieks Laimonis Blumbergs.

Karavīru kapsēta (1944. g.) Sēlpils kapsētā.

Līdzās kultūras pieminekļiem, kuru aizsardzība ir vai tuvākajā laikā tiks noteikta ar likumdošanas aktiem, pašvaldības teritorijā ir vairāki ievērojami kultūrvēstures objekti, kuru aizsardzība pagaidām nav reglamentēta ar likumdošanas aktiem. Ievērojamākie no tiem:

- Daugavas stacijā – piemiņas akmens 1949. gada 25. martā uz Sibīriju izsūtītajiem.
- Bijusī Šteinfeldes muižas vieta.

- Bijusī Danenfeldes muižas vieta. Laikā no 1852. līdz 1865. gadam tur dzīvojis toreizējais muižas īpašnieks gleznotājs Konstantīns Roberts Švēde (1806. – 1871.)
- Bijusī Jaunsēlpils (Neu – Selburg) muiža.
- Sēlpils virspilstiesneša muiža (Selburg – Kronsgut)
- Bijusī sekretāra pusmuiža (kroņa muiža) „Siktēri”.
- Bijusī Sēlpils Meža muiža (Selburg – Forstei) Riekstos.
- Bijusī Sēlpils mācītājmuiža (Selburg Pastorat).
- Baznīckrogs „Vanagi”.
- Agrākais „Puļpānu krogs” Daugavas krastā, kas tagad piemērots viesu mājas vajadzībām.
- Bijusī Viesītes pusmuiža (Wickenhof).
- Augstākā apkārtnes virsotne – 157.8 m augstais Taborkalns.
- Profesora, ekonomikas zinātņu doktora Kārļa Andžāna (1903. – 1978.) dzimtās mājas „Andžāni”. Pie mājas ir piemiņas plāksne.
- „Oļi” – piemiņas akmens Latvijas biškopības pamatlicējam prof., zinātņu doktoram Pēterim Rizgam (1883. – 1955.). Piemiņas akmens uzstādīts pie agrākajām P.Rizgas mājām, tā autors – Raimonds Skudra.
- Spietiņu piemineklis 1905. g. revolūcijas upuriem. Piemineklis atrodas ~ 1 km no bāreņu nama Līkumi, autoceļa Līkumi – Vecsēlpils kreisajā malā. Piemineklis 1925. gadā par ziedojumos savākto naudu uzcelts pieminot 8 krievu soda ekspedīcijā nošautos sēlpiliešus.

Pagasta teritorijas plānojums rekomendē šo objektu saglabāšanu un uzturēšanu labā stāvoklī.

Kā nozīmīga pagasta kultūrvēstures daļa uzskatāmas I pasaules kara vācu un krievu karavīru kapsētas. Vācu karavīru kapsētas:

- „Selburg - Aisup” Mežā pie Aizupu mājām, 60 m no ceļa;
- „Selburg - Forstei” Riestos, mežā, ceļa labajā pusē, 20 m no ceļa;
- Pie Īlenāniem – Dumbrāniem;
- „Elkschne II” Pie Elkšņu mājām, tūlīt aiz mājām ceļa labajā pusē;
- „Elkschne I” – pie Elkšņu mājām, 250 m aiz mājām un aiz „Elkschne II”.

Visās vācu karavīru kapsētās saglabājušies granīta pieminekļi un piemiņas zīmes.

I pasaules kara krievu karavīru kapsētas:

- Auzānu māju ābeļdārzā (saglabājies granīta piemineklis);
- Pie Amatniekiem, vecā ceļa malā (saglabājies granīta piemineklis);

- Pie Daugavas stacijas, netālu no autobusa pieturas. Saglabājies kapa krusts;
- Melnpurvēs – četru ceļu (Gusteņi – Kānāni – Gulbji) krustojumā;
- Pretī Dzeņiem, ceļa Jēkabpils – Sēlija kreisajā pusē, koku pudurī;
- Pie Puļpāniem (uzkalnā);

2008. g. maijā, Strūves meridiāna loka triangulācijas tīkla punktu apsekošanas laikā Sēlpils pagasta teritorijā augstienē pie Arbidāniem ir atrasts viens no loka atbalsta punktiem, kuru 1826. gadā ierīkojis prof. V.Strūves līdzgaitnieks K.Tenners.

Objets atrodas netālu no darbojošā karjera „Ošāni” malas un karjera tālākas izstrādes gaitā var tikt iznīcināts, tāpēc, saskaņā ar VKPAI ierosinājumu, līdz jautājuma par triangulācijas punkta iekļaušanu Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā, jebkāda saimnieciskā darbība 50 m radiusā ap Strūves meridiāna loka triangulācijas tīkla punktu iespējama tikai pēc saskaņošanas ar VKPAI.

Liela daļa no pagastā esošā kultūras mantojuma ir kritiskā stāvoklī. Pašlaik visvairāk apdraudētas ir Vecsēlpils muižas apbūve, Ķīpu vējdzirnavas un Sēlpils ev. lut. baznīca, mazākā mērā – arī Līkumu muižas saimniecības ēkas.

Vairāki pašvaldībā esošie kultūrvēsturiskie objekti – Sēlpils pilsdrupas, Baltiņu svētavots u.c. ir uzskatāmi par tūrisma objektiem.

Informāciju par aizsargjoslām ap kultūrvēstures pieminekļiem un to apsaimniekošanas noteikumiem skatīt Sēlpils pagasta Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos.

Par objektiem, kuri atrasti zemē, virs zemes, ūdenī, senās celtnēs vai to daļās un atliekās un kuriem varētu būt vēsturiska, zinātniska, mākslinieciska vai citāda kultūras vērtība, atradējam 10 dienu laikā jāpaziņo Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai.

Jaunatklātie objekti, kam ir vēsturiska, zinātniska, mākslinieciska vai citāda kultūras vērtība, neatkarīgi no tā, kā īpašumā tie atrodas, līdz jautājuma izlemšanai par šo objektu iekļaušanu valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā, bet ne ilgāk kā sešus mēnešus no dienas, kad par to ticis informēts objekta īpašnieks, atrodas valsts aizsardzībā.

9. UGUNSDROŠĪBA, CIVILĀ AIZSARDZĪBA

Sēlpils pagasta teritorijā nav valsts aizsardzības teritoriju, kā arī objektu, kuri saistīti ar bīstamu vielu izmantošanu vai uzglabāšanu.

Lielāko apdraudējumu pagasta teritorijai var radīt:

- Avārijas uz autoceļiem vai dzelzceļa. Pastāv risks, ka avārijās var tikt iesaistīti arī tādi transporta līdzekļi, kuri veic pasažieru un bīstamu kravu pārvadājumus;
- Izgāztuves „Plaušukalns” radītais iespējamais gruntsūdeņu un pazemes ūdeņu piesārņojums;
- Lela apjoma purvu un mežu ugunsgrēki, ugunsgrēki izgāztuvē „Plaušukalns” vai tās tuvumā;
- Dabas katastrofas (vētras, orkāni u.c.);
- Epidēmijas;
- Ugunsgrēki ēkās, kurās uzturas daudzi cilvēki (potenciāli bīstamākās vietas – pagasta padome un kultūras nams, bāreņu nams „Līkumi”, Sēlpils pamatskola).

Minētie objekti pagasta teritorijas plānojumā ir attēloti, taču, ievērojot to atšķirīgo veidu, kartogrāfiskā materiāla leģendā tie nav izdalīti atsevišķi.

Pa dzelzceļu caur pagasta teritorijai notiek dzelzceļa kravu pārvadājumi galvenokārt uz Ventspils ostu. Pagasta padomei trūkst pilnīgas informācijas par pa dzelzceļu pārvadājamo kravu veidu un iespējamo bīstamību avāriju gadījumā, taču ~ 80 % no visiem pārvadājumiem sastāda bīstamās kravas - naftas produkti, propāns, butāns, amonjaks, akrilnitrils u.c.

Iespējamās avārijas gadījumā glābšanas darbus veiks VUGD Jēkabpils brigāde, Krustpils dzelzceļa stacijā izveidotā glābšanas brigāde, liela apjoma avāriju un ķīmisko vielu noplūdes gadījumā – ugunsdzēsības vilcieni no Jelgavas vai Daugavpils.

Lai samazinātu zaudējumus iespējamo avāriju uz dzelzceļa gadījumā, nepieciešams informēt dzelzceļa apkārtnē dzīvojošos iedzīvotājus par ieteicamo rīcību dažāda veida avāriju gadījumā.

Meža ugunsbīstamība ir atkarīga no meža augšanas apstākļu tipa, meža vecuma, koku sugas, zemsegas, paaugas, pameža un pielūzņojuma. Sevišķi bīstami ir I un II klases meži, kuri prasa speciālu uzmanību, organizējot mežu apsardzību pret ugunsgrēkiem. Šajos mežos ir vislielākā degamības vai aizdegšanās iespēja, kas atkarīga no mežu apmeklētības, pilsētu, apdzīvotu vietu, dzelzceļa un ceļu tuvuma.

I ugunsbīstamības klasei pieder visas skujkoku jaunaudzēs un priežu audzes sila augšanas apstākļos, bet II ugunsbīstamības klasei – priežu audzes mētrājā, priežu un lapu koku audzes sila augšanas apstākļu tipos.

Ugunsgrēku dzēšanai ciematu un lauku teritorijā var izmantot dabīgās un mākslīgās ūdenstilpēs, pie kurām iespējams piekļūt ar ugunsdzēsības tehniku, ciemos – arī ūdeni no ūdensvadiem. Visas pagasta teritorijā esošās ūdenstilpnes neatkarīgi no to un piebraucamo ceļu piederības ugunsgrēka gadījumā ir izmantojamas kā hidranti. Atklātās ūdenskrātuves, kuras izmantojamas kā

ūdensņemšanas vietas ugunsgrēka gadījumā ir iezīmētas teritorijas plānojuma grafiskajā materiālā.

Plānotā iedzīvotāju apziņošana ārkārtas situācijas gadījumā – līdzās rajona vai valsts līmenī organizētai informācijas izplatīšanai ar masu informācijas līdzekļu palīdzību - Sēlpils pagasta padome apziņošanu veiks pa telefonu, nepieciešamības gadījumā izmantojot pašvaldības tālruņus un tālruņu sarakstus. Lai mazinātu dažādu iespējamo avāriju radītos potenciālos draudus, pagastā nepieciešams uzlabot iedzīvotāju apziņošanas sistēmu. Tāpat 12 gadu periodā nepieciešams izstrādāt pašvaldības Civilās aizsardzības organizatorisko un vadības shēmu.

Lai nodrošinātu ugunsdrošības prasību ievērošanu, detālpāņojumos, projektējot perspektīvos vietējos ceļus un ielas, jāņem vērā spēkā esošo normatīvo aktu (LBN 201-07 „Ugunsdrošības normas”, LBN 229-99 „Ūdensapgādes ārējie tīkli un būves” u.c.) prasības par piebrauktuvēm un caurbrauktuvēm ugunsdzēsības un glābšanas tehnikai, kā arī par ugunsdrošības atstarpēm starp dažādas ugunsdrošības pakāpju un funkcionālās nozīmes ēkām un būvēm.

IZMANTOTO AVOTU UN LITERATŪRAS SARAKSTS

Sēlpils pagasta sociālekonomiskās attīstības programma. 2001. g.

Jēkabpils rajona teritorijas plānojums. Jēkabpils rajona padome, 2003. g.

Jēkabpils rajona teritorijas plānojuma darba materiāli - Īss pārskats par Jēkabpils rajona derīgiem izrakteņiem un pazemes ūdeņu aizsardzību. LVĢMA, 2007. g.

Jēkabpils rajons 2003., 2004., 2005., 2006., 2007. gadā. Informatīvs izdevums. Jēkabpils rajona padome.

Latvijas 2000. g. tautas skaitīšanas rezultāti, CSP, 2002. g.

Latvijas Vēstnesis. 1992. – 1994. g.

Zelčs V., Markots A. Ģeoloģiskās informācijas izmantošana teritorijas attīstības plānošanā.

Zemgales lauku attīstības koncepcija. ZAA, 2001. g.

www.drvp.gov.lv

www.ezeri.lv

www.jekabpils-rp.lv

www.likumi.lv

www.lmt.lv

www.lursoft.lv

www.lvgma.gov.lv

www.pmlp.gov.lv

www.vgd.gov.lv

www.tele2.lv